

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Комуникационна стратегия на съдебната власт 2014-2020

Стратегията е изготвена в рамките на проект “Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната власт”, договор №К13-15-1/04.12.2013 г.

Изпълнител: Консорциум Ефективна Комуникация ДЗЗД

София, 2015 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СЪДЪРЖАНИЕ

Раздел I. Въведение	3
Раздел II. Анализ на състоянието на комуникациите в съдебната власт	25
Раздел III. Визия, принципи, цели и целеви групи на Комуникационната стратегия на съдебната власт	52
Раздел IV. Стратегически подходи и дейности	63
Раздел V. Планиране и ресурсно осигуряване	97
Раздел VI. Механизъм за мониторинг и оценка на Комуникационната стратегия на съдебната власт	99
Заключение	101
Списък на използваните съкращения	102

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Раздел I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Увод

Създаването на Комуникационна стратегия на съдебната власт в България е част от комплекса от мерки, насочени към подобряване на нейната работа, повишаването на доверието в нея и гарантирането на правовия ред в страната. Настоящата Комуникационна стратегия е разработена едновременно с приемането на Актуализираната стратегията за продължаване реформата в съдебната система и цели повишаване на доверието във върховенството на закона и независимостта на съдебната власт чрез активна комуникация на действията за нейното реформиране и усъвършенстване.

Настоящата Стратегия надгражда комуникационните документи, политики и практики на органите на съдебната власт с цел възприемане на високи европейски стандарти в комуникацията на всички нива и координация на дейностите за изграждане на обществено доверие, утвърждаване на върховенството на закона и на чувството за справедливост у българските граждани. Тя представлява платформа за синхронизиране на комуникационните политики на отделните органи на съдебната власт при строго спазване на определените от закона техни специфични функции.

Процесът на възстановяване на доверието на обществото е свързан с промяна на комуникационния модел на органите на съдебната власт. Наред с комуникацията на съдебната власт на национално ниво, настоящата Стратегия включва и комуникация на равнище Европейски съюз предвид работата по Механизма за сътрудничество и проверка (МСП) и необходимостта от повишаване доверието на европейските партньори в българската съдебна власт. Създаването на комуникационна стратегия, която да предложи единна стратегическа платформа и механизми за провеждане на ефективна комуникационна политика, осигуряващи максимална прозрачност в работата както на ВСС, така и на органите на съдебната власт, е началото на дългосрочен процес. Той преминава през знанието за функциите на съдебната власт в България, статута, целите и правомощията на отделните органи в нея.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

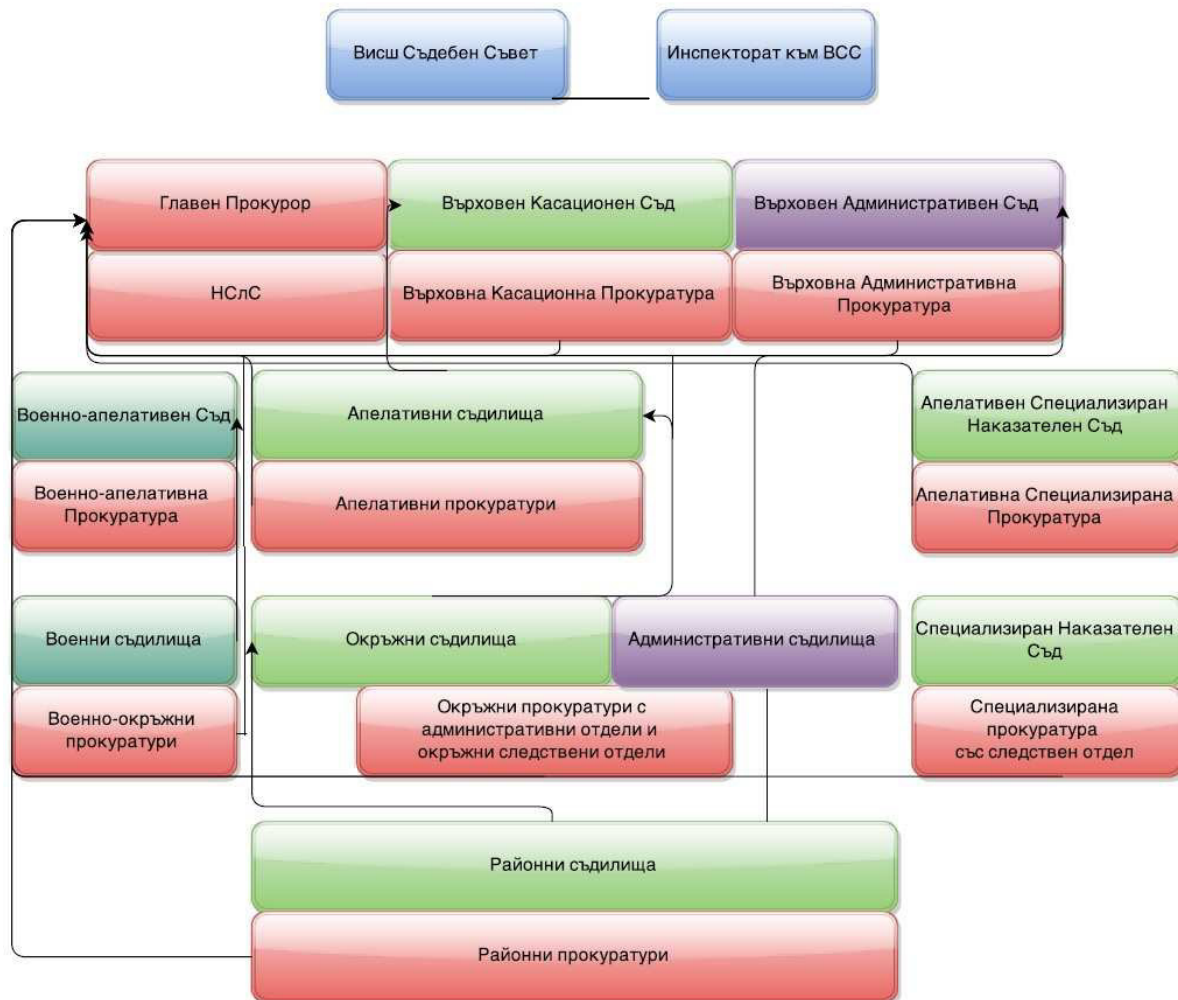
2. Съдебната власт в България – структура, уредба, управление

По силата на Конституцията на Република България съдебната власт защитава правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата. Съдебната власт е независима от останалите власти. При осъществяване на своите функции съдиите, прокурорите и следователите се подчиняват само на закона.

Уредбата на съдебната власт в Република България, освен в Конституцията, се съдържа и в Закона за съдебната власт (ЗСВ, ДВ, бр. 64 от 2007 г.), Административнопроцесуалния кодекс (АПК, ДВ, бр. 30 от 2006 г., с изменения), Закона за адвокатурата (ЗА, ДВ, 55/2004, с изменения) и в други закони и подзаконови актове.

По силата на Конституцията правораздаването се осъществява от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, апелативни, окръжни, административни, военни и районни съдилища. С промени в Закона за съдебната власт от 2011 година действат и Специализиран наказателен съд и Апелативен специализиран наказателен съд. Върховният касационен съд осъществява върховен съдебен надзор за точно и еднакво прилагане на законите от всички съдилища. Върховният административен съд осъществява върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите в административното правораздаване. Структурата на Прокуратурата е в съответствие с тази на съдилищата. Главният прокурор осъществява надзор за законност и методическо ръководство върху дейността на всички прокурори. Следствените органи са в системата на Прокуратурата. Националната следствена служба се ръководи от Директор, който е заместник на главния прокурор по разследването. В рамките на окръжните прокуратури функционират окръжни следствени отдели, а в състава на Специализираната прокуратура - следствен отдел.

Схема на съдебната власт в Република България

Управление на съдебната власт

Висш съдебен съвет (ВСС)

Висшият съдебен съвет (ВСС) е постоянно действащ орган, който представлява съдебната власт и осигурява нейната независимост. Той определя състава и организацията на работа на съдебната власт и осъществява управление на дейността ѝ, без да засяга независимостта на нейните органи. По силата на Конституцията Висшият съдебен съвет назначава, повишава, премества и освобождава от длъжност съдиите, прокурорите и следователите, налага дисциплинарни наказания на съдиите,

5

Този документ е създаден в рамките на проект „Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната система“, договор №К13-15-1/04.12.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

прокурорите и следователите, организира квалификацията на съдиите, прокурорите и следователите, приема проекта на бюджет на съдебната власт.

Инспекторат към ВСС (ИВСС)

С поправка към Конституцията от 2007 година към Висшия съдебен съвет бе създаден **Инспекторат**, който проверява дейността на органите на съдебната власт, без да засяга независимостта на съдиите, прокурорите и следователите при осъществяването на техните функции. Главният инспектор и инспекторите при осъществяване на функциите си са независими и се подчиняват само на закона. Инспекторатът проверява организацията на: административната дейност на съдилищата, прокуратурите и следствените органи; образуването и движението на съдебните, прокурорските и следствените дела и преписки, както и приключването на делата в установените срокове.

3. Основни стратегически документи, регламентиращи комуникацията на органите на съдебната власт

3.1. България

3.1.1. Комуникационна политика на ВСС

През 2013 година ВСС създава Комуникационната политика на ръководния орган за управление на съдебната власт, утвърдена от ВСС с решение по протокол №26/04.07.2013 г. – един от най-модерните стратегически документи, с цел утвърждаването на нови комуникационни стандарти в органите на съдебната власт в България и взаимодействието им с ключови външни общности.

Документът утвърждава съвременни стандарти за ефективно управление на комуникацията на ВСС с професионалните общности в съдебната система, с медиите, с гражданите, със законодателната и изпълнителната власт. В него за първи път ВСС обвързва приоритетните направления за ефективна комуникация с основните целеви общности – съдиите, прокурорите, следователите от съдебната система, съдебната администрация, обществото, чрез

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

партньорството на медиите, гражданските, професионалните и съсловните организации, както и законодателната и изпълнителната власт.

3.1.2. План за действие за изпълнение на Комуникационната политика 2014-2018 г.

За ресурсното обезпечаване на Комуникационната политика, както и за определяне на времевата рамка на реализирането, ВСС изготви План за действие за изпълнението на Комуникационната политика – 2014 - 2018 година. Планът за действие е утвърден от ВСС с решение по протокол №48/05.12.2013 г.

Планът следва стратегическите приоритетни направления за комуникация с ключовите общности и разписва конкретни дейности за реализирането на комуникационния модел. Освен посочването на целите и на очакваните резултати, Планът за действие разписва индикаторите за изпълнение и оценка, отговорността, финансирането на дейностите и вътрешния механизъм за изпълнение и оценка.

3.1.3. Медийна стратегия на съдебната власт

Този документ е създаден през 2003 година (утвърден с протокол 25/25.06.2003 г.) и определя целите, принципите и правомощията на специалистите, ангажирани с осъществяването ѝ. Дванадесет години по-късно документът е загубил не само актуалността си, но и ефективността на комуникационните инструменти, които подпомагат взаимодействието на органите на съдебната власт с външните общности. Утвърждаването на нова, комуникационна компетентност, на единни стандарти и законосъобразни правила за комуникация на органите на съдебната власт с традиционните и с новите медии е част от целите на настоящата Стратегия.

Допълнително към описаните по-горе, са създадени множество стратегически документи и политики, разработени в органите на съдебната власт.

Стратегически документи във вид на медийна политика, медийна стратегия, правила и наръчници за комуникация с граждани и медии има създадени във всички 28 окръжни съдилища в страната, в редица районни

7

Този документ е създаден в рамките на проект „Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната система“, договор №К13-15-1/04.12.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

съдилища, както и във всички 28 административни съдилища в РБ. В значителната си част те са съобразени с унифицирани комуникационни стандарти и посочват единни комуникационни канали за предоставяне на информация на различните групи потребители – граждани, медии, адвокати, потребители на съдебно-административни услуги, страни и участници в съдебния процес.

3.1.4. Комуникационна стратегия на ВАС

Стратегията цели подобряване на информираността на обществото за дейността на Върховния административен съд (ВАС), изграждане на положителен публичен образ и повишаване правната култура на обществото. Наред с подобряване на разбирането за спецификата в дейността на ВАС и административното правораздаване, стратегията гарантира постоянна информираност на обществеността за дейността на ВАС, свързана с осъществяването на съдебен надзор над административното правораздаване. Документът цели да подобри общественото разбиране за спецификата на дейността на ВАС, да даде рамката за работа с медиите, като набележи основните методи и средства за предоставяне на информация до тях. Целта е медийното отразяване да е обективно, да спомогне за издигане на авторитета на ВАС като институция не само пред медиите, гражданите и обществеността, но и пред българския бизнес, а също и пред самите магистрати и съдебни служители и държавните институции като цяло.

Стратегията предвижда мерки за подобряване на вътрешните комуникационни процеси във ВАС чрез разработване на медийни обучения, вътрешен бюлетин, установяване на критерии за определяне на обществено значими дела и провеждане на специални събития. Стратегията предвижда външната комуникация на ВАС да се осъществява в няколко целеви групи – медии, бизнес, граждани, съдилища, държавни институции, европейски институции и широката общественост. Създаден е план на **комуникационните дейности, обвързан приоритетно с провеждането на медийна политика.**

Документът е създаден в рамките на Проект BG051PO002-1.5.03-0003-S0001 „Повишаване на прозрачността и ефективността в работата на ВАС”, реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3.1.5. План за действие на Прокуратурата на Република България 2013 – 2015 година

Планът за действие на Прокуратурата на РБ 2013-2015 година е стратегически документ, изработен въз основа на функционален анализ, който предвижда планиране на дейности, промени в структурата, организацията и функциите на прокурорските и следствените органи на всички нива. Мярка 27 на плана предвижда подобряване на публичната комуникация и обратната връзка с гражданите. Чрез плана се утвърждават нови правила и политика за работа с медиите, както и минимални стандарти за взаимодействие с външните целеви общности за Прокуратурата – граждани и адвокати.

3.1.6. Медийната стратегия на Прокуратурата на Република България

Стратегията е съобразена със специфичните законови изисквания за дейността на държавното обвинение и на следствието. Предоставянето на информация от Прокуратурата към медиите се извършва при спазване разпоредбите на Закона за достъп до обществена информация, Закона за защита на класифицираната информация, Закона за защита на личните данни, Закона за съдебната власт и Наказателно-процесуалния кодекс. Стратегията определя каналите за комуникация, функциите на говорителя на главния прокурор, на говорителите на отделните звена на Прокуратурата, техните права и задължения, както и специфичните изисквания за съдържанието на съобщенията, които този орган на съдебната власт излъчва към медиите.

3.2. Основни стратегически документи, свързани с комуникацията на органите на съдебната власт - Европейски съюз

3.2.1. Становище № 7 (2005) на Консултативния съвет на европейските съдии (КСЕС) относно "Правосъдие и общество"

Този стратегически документ е рамков, глобален план за действие на съдиите в Европа, за връзки с обществеността, за образователна роля на съдилищата в демократичното общество, за връзки с всички страни, участващи в съдебните процедури, за достъпност, опростяване и яснота на езика, използван от съда при процедурите и в решенията.

Становището препоръчва на съдебните институции да станат по-достъпни, като въведат общи мерки за информиране на обществеността относно дейността на съдилищата. Формулира се потребността от провеждане

9

Този документ е създаден в рамките на проект „Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната система“, договор №К13-15-1/04.12.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

на образователна дейност на съдилищата и нуждата да се организират посещения за ученици и студенти или за други групи, проявяващи интерес към дейността им. Препоръчва се съдилищата и съдийските сдружения да си сътрудничат с училища, университети и други образователни институции чрез "Програми за популяризиране" и програми за достъп до правосъдие.

КСЕС посочва, че правосъдната система в страните от Европа трябва да приеме ролята на медиите, които като външни наблюдатели биха могли да посочат недостатъците и да дадат конструктивен принос за подобряване на методите на работа на съдилищата и за подобряване на качеството на услугите, които те предоставят. Сред мерките, предвидени в становището, са редовни срещи между представители на съдебната система и медиите, достъпност, простота и яснота на езика, използван от съдилищата при процедурите и в решенията.

КСЕС счита, че всяка от професиите (съдии и журналисти) трябва да изготви правила за взаимодействие с представителите на другата професия и за отразяването в медиите на съдебни дела.

КСЕС препоръчва да бъде въведен ефективен механизъм, който би могъл да бъде под формата на независим орган, занимаващ се с проблеми, причинени от медийното отразяване на дадено съдебно дело, или трудности, с които се е сблъскал журналист при изпълнение на задачата си да информира обществото. Този механизъм следва да дава общи препоръки, целящи да се предотврати повторното възникване на наблюдаваните проблеми.

3.2.2. Становище № 8 (2013) на Консултативния съвет на европейските прокурори относно отношенията между прокурорите и медиите, одобрено от КСЕП на 8-мо пленарно заседание (Ереван, 8-9 октомври 2013 г.)

Становището въвежда препоръки за улесняване достъпа на медиите до подходяща информация и насърчаването на реална комуникация между прокурорите и медиите по начин, съвместим с националното законодателство и международните ангажименти на страните членки. В рамките на тази комуникация, прокурорите са длъжни да гарантират, че свободата на изразяване и свободата на пресата няма да имат предимство пред законните права и интереси на отделния индивид (в това число уязвимите слоеве на обществото, като ненавършилите пълнолетие лица, жертвите на престъпления, членовете на семействата на обвиняеми лица), изискванията за защита на личните данни и задължението за поверителност.

10

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Комуникацията между прокурори и медии трябва да се основава на принципите - свобода на изразяване и свобода на пресата, задължение за поверителност, право на информираност, прозрачност, право на личен живот и достойнство, тайна на разследването, презумпция за невинност, равнопоставеност на страните, права на защита и справедлив процес.

Съгласно практиката в някои страни членки, в т.ч. и в България, комуникацията се води изцяло от назначен говорител на Прокуратурата. Проактивният подход към медиите дава добри възможности на прокурора да поеме инициативата да информира общественото мнение чрез средствата за масова информация. Съобщенията могат да имат отношение към общи въпроси от правен характер или, по изключение, да служат за коригиране на невярна информация, станала публично достояние.

3.2.3. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Програма на ЕС в областта на правосъдието за 2020 г. – укрепване на доверието, мобилността и растежа в съюза“

Съобщението очертава бъдещата политика на Комисията в областта на правосъдието в сферите на укрепване на доверието, мобилността и растежа в съюза и подчертава ролята на взаимното доверие между съдебните власти на страните членки. То отделя специално внимание на информационните и комуникационните технологии (електронно правосъдие), които улесняват достъпа до правосъдие за гражданите и предприятията. Подкрепя утвърждаването на Европейския портал за електронно правосъдие като място за единен електронен достъп в областта на правосъдието и подчертава необходимостта от развиването на подобни инициативи в страните членки, които „...следва да продължат да се развиват в оперативни инструменти, които улесняват достъпа до правосъдие, отстраняват бюрокрацията и ненужните процедури в държавите членки, особено в гражданските и търговските съдебни производства. Порталът за електронно правосъдие може също да улесни трансграничното сътрудничество, например като предостави на гражданите и професионалистите образци и формуляри, преведени на всички официални езици на ЕС. Взаимно свързване на националните регистри на равнище ЕС следва да гарантира, че практикуващите юристи, гражданите и предприятията разполагат с достъп до нужната им информация в други държави членки. Тези регистри включват търговските регистри, поземлените регистри и регистрите по несъстоятелност, както и регистрите за завещанията.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Ползите от инструментите за електронно правосъдие не се ограничават само до трансграничните ситуации. Пряката електронна комуникация между гражданите, практикуващите юристи, предприятията и съдилищата се превръща в реалност в европейското пространство на правосъдие и ЕС следва да подкрепя инициативите в тази област. В контекста на текущите структурни реформи и работата за изграждане на съвременна публична администрация цифровизацията на националните правосъдни системи се превръща в основен инструмент за осигуряване на ефективни национални правосъдни системи.

ЕС следва да насърчава използването на електронни инструменти, които могат да осигурят реални допълнителни ползи за гражданите, предприятията, практикуващите юристи и съдилищата, включително инструменти за достъп до съдебната практика на съдилищата в други държави членки“.

3.3. Правно регламентиране на достъпа до информация Конституционна рамка

Съгласно чл. 41, ал. 1 от Конституцията на Република България всеки има право да търси, получава и разпространява информация. Идентично право е признато и с чл. 19 от Международния пакт за гражданските и политическите права, а с чл. 10 от Европейската конвенция за правата на човека е признато правото на всеки да получава и разпространява информация. Двата международни акта са пряко приложими и имат предимство пред актовете на вътрешното право, които им противоречат, съгласно чл. 5, ал. 4 от Конституцията. В Решение №7 от 1996 година по К.Д. №1 в тълкуването си на чл. 41 от Конституцията Конституционният съд /КС/ изведе задължение за държавните органи да предоставят информация. В същото това решение на КС за органите на изпълнителната, законодателната и съдебната власт изрично е изведено задължение, кореспондиращо на правото на чл. 41 от Конституцията. В това решение се обуславя и необходимостта от приемането на Закон за достъп до обществената информация /ЗДОИ/, приет през 2000 година.

Отделно от това, предоставените с вече цитираните конституционни текстове права задължават държавата да се въздържа от намеса при тяхното упражняване. Ограничаването на тези права е допустимо единствено с цел охраната на други, също конституционно защитими права и интереси, и може да става единствено на основанията, предвидени в Конституцията.

Законодателна рамка

12

Този документ е създаден в рамките на проект „Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната система“, договор №К13-15-1/04.12.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Правата и задълженията, свързани с предоставянето на информация от държавните органи, в това число и от органите на съдебната власт, са уредени от Закона за достъп до обществена информация /ЗДОИ/, Закона за защита на класифицираната информация /ЗЗКИ/ - “държавна и служебна тайна”, Закона за защита на личните данни /ЗЗЛД/- “лични данни”, и Закона за защита на конкуренцията /ЗЗК/ - “търговска тайна”. Специфични правила, отнасящи се до ограниченията на достъпа до информация в рамките на съдебната власт, се съдържат в Закон за съдебната власт /ЗСВ/, в Гражданско-процесуалния кодекс /ГПК/, в Наказателно-процесуалния кодекс /НПК/, в Административно-процесуалния кодекс /АПК/ и др., както и в подзаконовите нормативни актове – правилниците, регламентиращи организацията и дейността на администрацията на съдилищата, Прокуратурата и Върховния административен съд /ВАС/. Със ЗДОИ и в съответствие с даденото от КС тълкуване на чл. 41 от Конституцията се въведе задължение на всички държавни органи да предоставят достъп до създаваната и съхранявана от тях информация – чл.6, ал.1.

3.4. Достъп до информация в органите на съдебната власт в България

Преглед на законодателството, регламентиращо достъп до информация в съдебната система, показва, че обикновено съдържащата се в нормите цел е да се осигури адекватно правото на защита на страните в съдебните и в други производства, а не правото на всеки до достъп до информация. Такъв е случаят например с общата хипотеза на достъп до съдебни дела /като сбор от документи/. Според чл. 73 и 74 от ПРАВИЛНИК за администрацията в съдилищата - ПАС, на Висшия съдебен съвет, обн. ДВ, бр. 8 от 28.01.2014 г. “Съдебната администрация е длъжна да осигурява откритост, достоверност и пълнота на информацията, събирана и съхранявана от съдилищата. Страните по делата и техните представители и адвокатите осъществяват правото си на достъп до информацията в производствата по реда на процесуалните закони. Лицата, които не са страни по дело, имат право на достъп само при наличие на законен интерес, заявен с писмена, мотивирана молба“. Има и случаи, в които това не е така. Например сред основните принципи на АПК е посочен принципът на “достъпност, публичност и прозрачност” /чл. 12/. Дава се възможност да се иска и изготвянето на справка при изразено желание на искания.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Кои са лицата, които имат право на достъп до информация от съдебната система?

Съдебните дела, като съвкупност от документи, са поставени в режим на ограничен достъп при условията на чл. 73 и 74 от ПРАВИЛНИК за администрацията в съдилищата - глава 13, Достъп до информация. Достъп до тях имат само страните и техните представители, както и лица, доказали законен интерес. Решенията, определенията и протоколите от съдебните заседания на ВАС, на практика са публични в интернет. От началото на 2009 година по силата на Решение на Висшия съдебен съвет /ВСС/ всички съдилища в страната са задължени да публикуват съдебните документи и протоколи от съдебни заседания по дела, чиито решения, определения, присъди са влезли в сила. Разпоредбите на чл. 190 от ГПК, според които съдът обявява решението по гражданско дело, и чл. 263, ал. 3 от НПК, според която присъдата се обявява публично, обикновено не се тълкуват в практиката като регламентиращи тяхната общодостъпност.

Друга група лица с право на достъп са имащите законен интерес – чл. 73, ал. 2, 3 и 4 от ПАС.

ЗДОИ предвижда два основни вида задължения за предоставяне на достъп до информация:

- По инициатива на задължените органи;
- При поискване от заявител /чрез устно запитване или писмено заявление/.

Тези задължения за предоставяне на информация се отнасят най-общо и за органите на съдебната власт като субекти по ЗДОИ.

Публичност на съдебните заседания

Принципът на публичност на съдебните заседания е заложен в чл. 121, ал. 3 от Конституцията на РБ. Според него разглеждането на делата във всички съдилища е публично, освен когато законът не предвижда друго. Този принцип е заложен и в разпоредбата на чл. 110, ал. 1 от ЗСВ. Според която съдилищата разглеждат делата в открити съдебни заседания, с изключение на предвидените в закона случаи. Съществуващите ограничения по отношение на конституционно-установения принцип на публичност са изрично изброени в НПК и ГПК. Съгласно чл. 263, ал. 1 от НПК разглеждането на делото или извършването на отделни съдопроизводствени действия става при закрити

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

врати, когато се налага да бъде запазена държавна тайна или нравствеността, както и в случаите, когато е необходимо да се запази самоличността на защитен свидетел. Разпоредбата на чл. 263 може да се приложи и по преценка на съда, за да се предотврати разгласяването на факти от интимния живот на гражданите. По изключение на съдебни заседания, провеждани при закрити врати, може да присъстват и лицата, на които председателят разреши това, и по едно лице, посочено от всеки подсъдим. Независимо от това дали наказателните дела се провеждат публично, или при закрити врати, присъдата винаги се обявява публично. НПК посочва и лицата, които не могат да присъстват на заседанията. Ограниченията се отнасят до лица, ненавършили 18 години, ако не са страни по делата, свидетели, както и въоръжени лица. Разглеждането на делата става устно в открито заседание, освен ако законът предвижда друго. Има и изключения, посочени в ал. 3 на ГПК. Ако поради обстоятелства на делото публичното му разглеждане може да се окаже вредно за обществения интерес, съдът служебно или по молба на някоя от страните постановява това да стане при закрити врати. В такъв случай в съдебната зала се допускат само страните, техните адвокати, вещи лица и свидетели, както и лицата, на които председателят е разрешил това. **При всички положения страните и по гражданските, и по наказателните дела имат право да присъстват на съдебното заседание. Дори и по дела, които са засекретени от ЗЗКИ, страните по делото и адвокатите имат право на достъп до делата, до заседанията, без да е необходимо да бъдат проверявани по реда на ЗЗКИ.**

3.5. Конвенция за достъп до официални документи на Съвета на Европа (CETS № 205)

Това е първият в света правно задължителен документ, гарантиращ достъпа до информация и до официални документи.

Конвенцията формулира понятието „публична институция“ и посочва, че органите на съдебната власт са част от публичните институции, доколкото изпълняват административни функции, съгласно националното законодателство. Конвенцията разписва както гаранциите за право на достъп до официална информация и документи, така и ограниченията за предоставянето ѝ. Посочват се формите за заявления и се разписва процедурата за достъп до ОИ.

След приемането на ЗДОИ в България всички органи на съдебната власт, по указания на ВСС, са изготвили вътрешни правила за достъп до

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

обществена информация. С Решение по протокол № 60/18.12.2014 г. ВСС актуализира вътрешните правила за достъпа до обществена информация, уреждащи реда за приемане, регистриране, разпределение и разглеждане на заявленията, изготвянето на решения за отказ или предоставянето на информация.

3.6. Съвет на Европа: Препоръка REC(2003)13 на Комитета на министрите на страните членки относно предоставянето на информация чрез медиите при наказателни съдебни производства

Препоръката припомня отговорността на страните членки на ЕС за спазване основното право на свобода на изразяване и информация, съгласно чл. 10 от Конвенцията за защита на човешките права и основни свободи, като подчертава, че това право е неделима част от основите на всяко демократично общество и е основна предпоставка за неговия напредък.

Препоръката подчертава правото и професионалното задължение на медиите да информират обществото, както и правото на обществото да получава информация по обществено значими въпроси по силата на чл. 10 от Конвенцията.

В този смисъл, като подчертава значението на медийното отразяване за информиране на обществеността при съдебни производства, за онагледяване на възпиращата функция на наказателното право и запознаване общността с дейността на съдебната система, Комитетът на министрите в Съвета на Европа поощрява добрата европейска практика и защитава достъпа на медиите до съдебни производства, като препоръчва на националните правни системи:

Да приемат и приведат в сила, в зависимост от случая, всички мерки, които сметнат за необходими, с оглед осъществяването на принципите в препоръката, като се съобразят със съответните конституционни положения.

Съгласно препоръката основните принципи, засягащи представянето на информацията чрез медиите при наказателните съдебни производства включват:

- Информирание на обществото посредством медиите – журналистите трябва да се чувстват свободни да отразяват и коментират действията на наказателната съдебна система;
- Презумпция за невинност – мнения и информация относно текущи наказателни производства могат да бъдат разгласявани и

16

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

разпространявани, без да поставят под съмнение презумпцията за невинност;

- Достоверност на информацията – съдебните власти и полицията са длъжни да предоставят на медиите само потвърдена информация или информация, за която е ясно обозначено, че се прави въз основа на доводи или допускания;
- Достъп до информация – при запитване, предоставянето на информацията не може да бъде ограничено само до конкретни медии, тя трябва да бъде предоставена на всички журналисти, отправили същото запитване;
- Начини на предоставяне на информация на медиите – информацията трябва да бъде предоставяна по недискриминиращ начин и по възможност чрез съобщения до медиите, пресконференции или подобни легитимни средства;
- Редовно информиране при наказателни производства – информиране за всички действия от страна на съдебните и полицейските органи, доколкото това не компрометира поверителността на полицейските разследвания или дознания и не забавя или възпрепятства изхода от процеса;
- Забрана за користо използване на информацията, подавана към медиите;
- Неприкосновеност на личния живот в контекста на текущи наказателни производства – подаването на информация е необходимо да следва принципа на зачитане правото на неприкосновеност на личния живот по силата на чл. 8 от Конвенцията. На специална защита подлежат малолетни, жертви, свидетели, обвиняеми или лица с влезли в сила присъди;
- Право на опровержение – правото на опровержение е валидно и за съобщения до медиите, съдържащи невярна информация, разпространена от съдебните или полицейски органи;
- Предотвратяване на предубеждение в ущърб на справедливия процес – въздържане от публично разгласяване на информация в ущърб на правото на справедлив процес;
- Допускане на журналисти – журналистите имат право на достъп до открити за публика съдебни заседания без изискване за акредитация;
- Присъствие на журналисти в съдебните зали – органите трябва да осигурят брой места за журналисти в съдебната зала;
- Преки предавания и записи – невъзможни, освен когато е изрично разрешено от закона или от компетентните съдебни органи;
- Съдействие за медийно отразяване – на журналистите трябва да бъде осигурен достъп до публично обявени съдебни решения;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Защита на свидетели – самоличността на свидетеля не трябва да бъде разкривана, освен ако не е дал изрично разрешение;
- Отразяване на изпълнение на присъди – на медиите да бъде осигурен достъпът до лица, излежаваци присъди лишаване от свобода;
- Медийно отразяване след изтичане срока на присъдата – правото да не бъде разкривана самоличността на лица, излежали присъда лишаване от свобода във връзка с предишни престъпления.

Препоръките на Европейската мрежа на съдебните съвети от доклада „Общество, правосъдие и медии“

Висшият съдебен съвет е член на Европейската мрежа на съдебните съвети, а Представляващият ВСС е член на Управителния съвет на ЕМСС.

Препоръките на съвета за работа с медиите включват:

- Всички страни членки да развият и използват система на говорители на съдебната власт под формата на магистрати, говорители на съдебната власт, и специалисти по въпросите на публичната комуникация, които трябва да имат задълбочено познание по въпросите на правосъдието, както и това как да информират публиката на разбираем език и да притежават добри комуникационни умения за работа както с традиционни, така и със социални медии;
- Уеднаквяване на изискванията и ограниченията за достъпа за аудио и визуалните записи в съдебната зала;
- Създаване на ясни правила за използването на мобилни телефони в залите;
- Разработване и прилагане на стратегия за използване на социалните медии за комуникация на съдебната власт;
- Създаване на обща интернет платформа на съдебната власт във всяка страна под контрола на Висшия съдебен съвет или на съдебната администрация с отделна страница за всеки орган на съдебната власт и свободен достъп до базата данни със съдебни актове, свободно достъпна за гражданите;
- Приемане на национални правилници за отношенията на съдебната власт с медиите, които отчитат правните ограничения за предоставяне на информация и регламентират отношенията с медиите преди, по време и след приключване на съдебния процес;

18

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Всички страни членки се призовават да приемат проактивен подход към медиите, който да е фокусиран както върху индивидуалните съдебни казуси, така и върху съдебната власт като цяло.

4. Методология, принципи и подходи при разработване на Комуникационна стратегия на съдебната власт 2014 – 2020

Избраният подход при разработването на настоящата Комуникационна стратегия на съдебната власт се основава на разбирането, че подобряването на вътрешната комуникация в рамките на отделните органи на съдебната власт, както и помежду им, ще доведе до общо подобряване на ефективността на публичната комуникация и с външните публики.

Проведените фокус-групи идентифицираха съществени елементи от цялостната ситуация, в която се намира съдебната система и формулираха нови предложения и възможности за постигането на позитивна промяна. Интегрирането на усилията за подобряването на средата, както и за подобряване на вътрешната институционална комуникация, се разпознават от магистратите като истинската цел на съдебната реформа. В този смисъл, всяко усилие в тази насока би могло да се ползва с подкрепата на магистратите, служителите в съдебната администрация, специалистите по връзки с обществеността и говорителите на Прокуратурата. Регистрираното равнище на готовност за подкрепа на промените е високо и само по себе си представлява ценен ресурс за осъществяване на качествена промяна.

Настоящата Комуникационна стратегия на съдебната власт има ключово значение в тази насока, доколкото адресира пряко проблемите във вътрешната комуникация и в същото време – предоставя конкретни инструменти и подходи за подобряване на външната комуникация, а чрез това и повишаване на общественото доверие в органите на съдебната власт.

Настоящата Комуникационна стратегия на съдебната власт 2014-2020 е изготвена в изпълнение на проект “Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната власт”.

4.1. Методология

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Методологията за разработване на Комуникационна стратегия на съдебната власт за периода 2014-2020 се базира на:

- Определяне **принципите на прозрачност, отчетност и откритост към гражданите и гражданското общество** като основа на работата за повишаване на доверието към институциите на съдебната власт;
- Съобразяване, **анализ и надграждане над добрите комуникационни политики и практики, прилагани от органите на съдебната власт** в България;
- Съобразяване с **особеностите и законовите рамки на комуникационната дейност на съдебната власт и нейните органи**;
- **Съобразяване с изискванията и препоръките на Европейския съюз за създаване на „...истинско европейско пространство на правосъдие: повишаване на доверието, мобилността и растежа“** – European Commission - IP/14/233
- Отчитане и прилагане на **най-добрите европейски практики в областта на комуникацията на съдебната власт**;
- Съобразяване с **реалностите на информационното общество и ролята на новите и социалните медии**.

Стратегията се базира на проведен задълбочен преглед на състоянието, практиката, структурите и ресурсите за комуникация на съдебната власт в България. Анализирани са както проблемите в публичната комуникация на съдебната власт, водещи до критично ниското обществено доверие в нея, така и съществуващите добри комуникационни политики, стратегии и модели в страната. Анализът почива както на социологически данни, така и на качествено изследване на състоянието на комуникацията с вътрешните и външните публики, проведено чрез фокус-групи, работни срещи, дискусии и фокусирани индивидуални интервюта с ключови представители на целевите групи.

Важен компонент на методологията е проучването и съобразяването с най-добрата европейска практика в изграждането на комуникацията на съдебната власт.

Стратегията отчита резултата от обсъжданията, критичните бележки и предложенията, направени в хода на нейното разработване от страна на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Висшия съдебен съвет, както и от представители на другите органи на съдебната власт – Прокуратурата, вкл. НСлС, следствените отдели, Инспектората към ВСС, съдилищата и на представители на външните публики – Гражданския съвет към ВСС, специализираните граждански организации и медиите.

Основните методи, използвани при разработването на Стратегията, включват:

- **Анализ** на документи и практики, в това число добри практики от ЕС;
- Организиране на **фокус-групи** с представители на ВСС и съдебната власт;
- Провеждане на **интервюта** с ключови представители на целевите групи в съдебната власт;
- Провеждане на **интервюта** с ключови представители на целевите групи извън съдебната власт;
- **Тестване и обратна връзка**, включително **организиране на работни срещи** с представители на целевите групи в съдебната власт;
- **Активно ангажиране на членове на ВСС и на специалисти по връзки с обществеността от съдебната власт** на всички етапи на разработването на Стратегията за постигане на максимална реалистичност и приложимост на предвидените дейности и мерки.

4.2. Основни принципи

- Съобразяване със стратегическите и специфичните цели на Стратегията за продължаване на реформата на съдебната система за добро управление на органите на съдебната власт и висока ефективност на тяхното функциониране;
- Съобразяване с изискванията и препоръките на Европейската комисия рамките на Механизма за сътрудничество и оценка и на Европейския съюз за създаване на „истинско европейско пространство на правосъдие:

21

Този документ е създаден в рамките на проект „Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната система”, договор №К13-15-1/04.12.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

повишаване на доверието, мобилността и растежа“ (European Commission - IP/14/233);

- Съобразяване със Становище № 7 (2005) на Консултативния съвет на европейските съдии (КЕСС) относно "правосъдие и общество";
- Съобразяване със Становище № 8 (2013) на Консултативния съвет на европейските прокурори относно отношенията между прокурорите и медиите;
- Съобразяване със „Стратегията на интелигентен и устойчив растеж - ЕВРОПА 2020“ за провеждане на „политика на равни права, ориентирана към реален диалог между хората и тези, които правят политика“;
- Познаване и критичен анализ на позитивите и недостатъците на дългогодишната практика на изграждане на публични комуникации в органите на съдебната власт в България, в това число на създадените документи, стратегии и политики във ВСС, в органите на съда и Прокуратурата;
- Отчитане на най-добрите практики на комуникацията на органите на съдебната власт в страната и в други страни членки на ЕС;
- Съобразяване с особеностите и законовите рамки на комуникационната дейност на органите на съдебната власт;
- Засилване на прозрачността на органите на съдебната власт и на диалога с гражданите;
- Ефикасност и ефективност на предложените комуникационни механизми.

Предвидено е ясно разграничение на изискванията на Стратегията за органи на съдебната власт – Висш съдебен съвет, Инспекторат към Висшия съдебен съвет, съдилища, Прокуратура.

Стратегията отчита и надгражда действащите стратегически и практически документи (стратегии, политики, инструкции, разгледани в Раздел II.) за публична комуникация на съдебната власт и предвижда създаването на единна комуникационна практика на съдебната власт в страната.

Документът включва специално разработен раздел, посветен на вътрешната комуникация както между лицата, отговарящи за публичната комуникация в отделните компоненти на съдебната власт, така и вътре в тях.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

В документа се включва организацията на професионалното обучение на магистратите и на лицата, отговарящи за връзките с обществеността на съдебната власт.

Стратегията предвижда раздел за практическата работа по създаването на нова медийна единица към ВСС, която да предложи нов комуникационен модел за управление на комуникационните процеси на съдебната власт.

4.3. Основни подходи

За разработването на комуникационна стратегия, която да постигне основната си цел - изграждане на ефективна комуникация вътре в структурите на съдебната власт и между нея и външните публики, Стратегията залага на следните основни подходи:

- Проактивен подход към комуникацията на съдебната власт за преодоляване на обществената криза в доверието;
- Интерактивност и съпричастност: Комуникационната стратегия е разработена с активното участие на представители на основните целеви групи в съдебната власт - ВСС, Инспектората към ВСС, съдилища, Прокуратурата. Целта е както отчитане на реалните потребности и максимално приближаване до специфичните им изисквания, така и стимулирането на институционална и лична съпричастност към създаването на Стратегията и ангажираност с реализацията на плана по нейното осъществяване след приключване на проектната работа;
- Диалог: Комуникационната стратегия е създадена в диалог с някои от най-активните специфични целеви групи извън съдебната система – специализираните репортери, водачите на мнение сред гражданските организации, представители на другите власти. Целта е да бъдат отчетени техните очаквания и изисквания за прозрачност и отчетност на съдебната власт;
- Адаптивност: Комуникационната стратегия предвижда максимална адаптивност на механизмите за постигане на поставените цели и е съобразена с реалностите на бързо променящата се социална, политическа, икономическа и медийна среда. Стратегията отчита постоянно нарастващото влияние на „новите“ и на социалните медии и предвижда разработването на инструменти за интегриране на разпространението на медийните послания през „традиционни“ и „нови“ медийни канали;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Позитивизъм: Основен подход при формулирането на посланията на Комуникационната стратегия е търсенето на ефективни пътища за разпространение на информация и изграждане на разбиране и подкрепа за позитивните ефекти от работата на съдебната система върху живота на отделните хора, върху функционирането на обществото като цяло.

Диференциране на подхода в комуникациите съобразно спецификата на органите на съдебната власт, както и според изискванията за комуникиране на информация за досъдебната и съдебната фаза на наказателния процес, за гражданското, административното, търговското и наказателното правораздаване.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Раздел II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА КОМУНИКАЦИОННИТЕ В СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

1. Анализ на причините за трайно установения дефицит на обществено доверие в съдебната власт от страна на гражданите и бизнеса

1.1. Данни от социологически проучвания

Съдебната власт има критично ниска степен на доверие сред гражданите на България, което се доказва от многобройни социологически изследвания, провеждани през последните години.

Според публикуваното през януари 2015 година изследване Флаш Евробарометър 406 на Европейската комисия „Механизма за сътрудничество и оценка за България и Румъния – втора вълна“, проведено през октомври 2014 година, почти всички респонденти в България (96%) отбелязват слабостите в съдебната власт като важен проблем за страната. Този показател е стабилен от 2012 година насам. Едва 13% от българите смятат, че ситуацията с недостатъците на съдебната власт са се подобрили през 2014 г., като предишната година този дял е бил една трета (33%). Във връзка с дискусията за ново начало на съдебната реформа в страната в същото време 42% от българите очакват подобрене на съдебната власт, докато 19% очакват продължаващо влошаване.

Изследването отчита „съществено намаляване“ на разбирането, че намесата на Европейския съюз има позитивен ефект върху реформата на съдебната власт, но въпреки това нагласите остават положителни - 61% от интервюираните са на това мнение.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Европейска
комисия

ФЛАШ ЕВРОБАРОМЕТЪР

МЕХАНИЗМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО И ПРОВЕРКА ЗА БЪЛГАРИЯ

BG

Брой интервюта:
1.002

Дати на теренната работа:
13-15/10/2014

Методология: телефон

1. ВЪЗПРИЯТИЯ ЗА НЕДОСТАТЪЦИ В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА, КОРУПЦИЯТА И ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ

Q1. Според Вас колко важни са следните проблеми в България? Дали смятате, за всеки от тях, че е много важен, донякъде важен, не много важен или че изобщо не е важен?

FL406 Окт 2014
FL351 Май 2012

Q1.2. Според Вас колко важни са следните проблеми в България? Дали смятате, за всеки от тях, че е много важен, донякъде важен, не много важен или че изобщо не е важен?

Корупция

Отговор: Общо 'Важен'

BG

ОБЩО 97%

Образование (Завършено на)

15-	83%
16-19	97%
20+	98%
Все още учат	100%

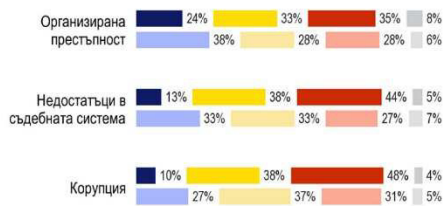
Скала за професията на интервюирания

Самонаети	100%
Служители	98%
Работнички (ръчен труд)	96%
Не работят	97%

Социално-демографски анализ

2. ПРОМЕНИ ВЪВ ВЪЗПРИЯТИЯТА ЗА НЕДОСТАТЪЦИ В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА, КОРУПЦИЯТА И ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ПЕТ ГОДИНИ И ПРЕЗ ИДНИТЕ ГОДИНИ

Q2. В сравнение с преди 5 години, смятате ли, че ситуацията много се е подобрила, леко се е подобрила, останала е приблизително същата, леко се е влошила или много се е влошила по отношение на ...?

FL406 Окт 2014
FL351 Май 2012

Q3. А в следващите 5 години, бихте ли казали, че ситуацията ще се подобри много, ще се подобри леко, ще остане същата, ще се влоши леко или ще се влоши много по отношение на ...?

Недостатъци в съдебната система 42% 28% 19% 11%

Организираната престъпност 39% 30% 21% 10%

Корупция 31% 37% 23% 9%

Общо 'Ще се подобри' (Dark Blue), Ще остане същата (Yellow), Общо 'Ще се влоши' (Red), Не знам (Grey)

ФЛАШ ЕВРОБАРОМЕТЪР 406 РЕЗУЛТАТИ ЗА БЪЛГАРИЯ

1

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Негативните тенденции в общественото доверие в съдебната власт са дълготрайни и могат да бъдат проследени в поредица от специализирани изследвания от последните няколко години.

Съгласно изследване на публичните нагласи на „Алфа Рисърч“, с което се прави анализ на общественото доверие към съдебната система в България в контекста на цялостната оценка на гражданите към работата на правораздавателната система, 87% от гражданите считат, че съдебната власт в България осъжда единствено дребните престъпления, като големите остават ненаказани; 80% от респондентите посочват, че властта работи предимно в полза на политиците, а 70% от тях считат, че тя е в услуга на престъпниците. **Едва 19% от анкетираните са на мнение, че правата на гражданите са напълно защитени в съда.** Проучването на социологическа агенция "Алфа Рисърч" е последното цялостно изследване, посветено на съдебната система.

Съгласно национално представителното изследване на Националния център за изучаване на общественото мнение (НЦИОМ), проведено през м. юли 2013 година, съдът отчита 18.5% одобрение (60% неодобрение), а Прокуратурата 24.6% одобрение (54.5% неодобрение).

Според национално представително изследване сред прокурори от районни, окръжни и апелативни прокуратури, проведено от социологическа агенция „Глобал Метрикс“ по поръчка на Фондация „Български институт за правни инициативи“ от 2014 година, 82% от прокурорите са на мнение, че Прокуратурата не работи добре и се нуждае от реформи. Около една трета от интервюираните (31%) смятат, че от началото на мандата на новия главен прокурор са налице значими промени към по-добро, а 40% приемат, че промените, които се случват, са с малък обхват и все още липсват значими реформи. Около 23% от интервюираните са на мнение, че дори е налице влошаване.

1.2. Данни от качествено изследване, проведено за целите на настоящата Стратегия

С цел изследване комуникационните причини за ниската степен на доверие в съдебната власт, като част от процеса на разработване на настоящата Стратегия, бяха проведени 13 фокус-групи в 5-те апелативни района с участието на административни ръководители, магистрати, говорители прокурори и експерти по връзки с обществеността. Резултатите от

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

изследването са разгледани по-детайлно (т. 1.3., т. 1.4. и 1.5.), но анализът установява следните основни тематични центъра:

- Влошена вътрешна комуникация между органите на съдебната власт;
- Ненадеждна външна комуникация между съдебната власт и различните външни публики;
- Ниска степен на прозрачност в работата на органите на съдебната власт и на ВСС.

1.3. Анализ на състоянието на вътрешните комуникации в органите на съдебната власт

1.3.1. Анализ на комуникацията на ВСС с органите на съдебната власт

През 2014 година, в отговор на повишените обществени изисквания за яснота и предвидимост на комуникационната политика на държавните органи в Република България, ВСС прие Комуникационна политика на Съвета. Този стратегически по своя характер документ утвърждава съвременни стандарти за ефективно управление на комуникацията на ВСС с професионалните общности в съдебната система, с медиите, с гражданите, със законодателната и изпълнителната власт. Изпълнението на Комуникационната политика се осъществява с конкретно разписан План за действие, който се отчита на всеки шест месеца. Създаден е и Регистър на обществените дейности, свързани с Комуникационната политика на ВСС. ВСС анализира и отчита дейностите, свързани с ефективността на изпълнението на Комуникационната политика и напредъка в изпълнение на Плана за действие. ВСС е разписал подробни Вътрешни правила за новосъздадената Комисия „Публична комуникация“. ВСС за първи път предложи на магистратската общност нова форма на вътрешна комуникация чрез Форма за контакт с ВСС, в която се предлагат конкретни „Активни теми“. Целта на този своеобразен форум за професионален дебат е да се засили вътрешната активност на магистратите по актуалните теми и проблеми, свързани с реформиращата се съдебна власт.

В изпълнение на политиката за отчетност и откритост, ВСС извърши проучване на нивото на удовлетвореност и оценка на магистратската общност от новия състав на ВСС през първата година от мандата му.

ВСС поддържа специална секция „Анализи“ на сайта на Съвета. Публикуват се резултатите от цялата аналитична и изследователска дейност,

28

Този документ е създаден в рамките на проект „Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната система“, договор №К13-15-1/04.12.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

която се извършва в Дирекциите на АВСС и в Постоянните комисии по актуалните проблеми на натовареността, атестиране, кадрово израстване, резултати от проверки, в това число и на ИВСС.

ВСС не само декларира програмни идеи за засилване на комуникацията с външни целеви общности, но реализира за първи път проект на Комисия „Публична комуникация“ „Стаж в администрацията на ВСС“. Стажантската програма регламентира достъпа на бъдещи юристи до различните дирекции на ВСС, възможността не само да се запознаят с работата на ръководния орган, но и да се включат в проучвания, свързани с медийното и публично отразяване дейността на ВСС.

Настоящият състав на ВСС е и първият, който активизира пряката комуникация с професионалните, съсловните и неправителствени организации, работещи по теми и проблеми, свързани с дейността на съдебната власт. В края на 2012 година бе създаден Граждански съвет към ВСС, който работи съгласно приети Правила и области на взаимодействие.

1.3.2. Оценка на магистрати, говорители и служители за връзки с обществеността, участвали във фокус-групите, за удовлетвореността от вътрешната комуникация на ВСС с органите на съдебната власт

Участниците във фокус-групите, проведени за целите на Стратегията в 5-те апелативни района, се обединяват около становището, че за разлика от предишните, **настоящият състав на ВСС е в много по-голяма степен „отворен“ и се стреми да осъществява двупосочна комуникация за постигане по-голяма вътрешна прозрачност и получаване на обратна връзка.** Въпреки това, като подобряване условията за развиване на вътрешната комуникация и вътрешната прозрачност, участниците в изследването посочват **допълнителна необходимост от подобряване на комуникацията с ВСС** в областта на най-важните въпроси от развитието и реформирането на правораздавателния процес. Съдиите и прокурорите посочват, че през последните 2-3 години все по-активно са ангажирани в изразяване на становища, оценки и предложения по конкретни въпроси, свързани с пряката правораздавателна дейност. Такива са темите, свързани с кариерното израстване и атестиране на магистратите, с изследване на натовареността и дори с оценки на законопроекти или стратегически документи. **Магистратите** считат, че реформата в съдебната власт трябва да става с

29

Този документ е създаден в рамките на проект „Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната система“, договор №К13-15-1/04.12.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

тяхното активно участие и **подкрепят усилията на ВСС** да се търсят становища, оценки и анализи, изразени както писмено, така и чрез участие на магистратите в Работни групи към Постоянните комисии във ВСС. Същевременно мнозина от участвалите в изследването смятат, че твърде малко от предложенията, които магистратите от страната правят, се включват в окончателните документи на ВСС или в законодателната комисия към Парламента. Участвалите в изработването на конкретни становища и предложения магистрати, настояват за **обратна връзка** и представяне на мотиви, в случаите, когато техните предложения не са взети предвид и не са отразени в окончателните предложения на ВСС.

Административните ръководители и магистрати, участвали в изследването, идентифицират друг, според тях, сериозен комуникационен проблем, свързан с **недостатъчна институционална и комуникационна компетентност**. Според тях, твърде често комуникацията между членовете на ВСС и между ВСС и единствения представител на изпълнителната власт в него – министъра на правосъдието - се води предимно чрез медиите, а не вътре в рамките на ръководния орган по време на неговите заседания. Това излъчва в обществото негативни сигнали за сериозно противопоставяне и противоборство на различни групи във ВСС.

1.4. Анализ на състоянието на външните комуникационни канали в органите на съдебната власт

Анализът на комуникациите на органите на съдебната власт с целеви общности извън съдебната власт, извършен в рамките на изследването, се осъществи през преценката на **предизвикателствата в процеса на изграждане на нова комуникационна компетентност** на органите на съдебната власт. Коментираните външни целеви общности са: медиите, гражданите, като потребители на правораздавателната дейност и на съдебно-административни услуги, професионални и граждански организации, изпълнителна и законодателна власт.

- **Недоверието към съдебната власт като предизвикателство**

Един от постоянните фактори за недоверието към съдебната власт у нас е **неразбирането и ниската правна култура** сред гражданите. Наред с пропуските в образователната система, недоверието се поражда и от **липсата**

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

на достъпност, простота и яснота на езика, използван от съдилищата и прокуратурите.

Въпреки добрите практики и сериозни постижения на съдилища от апелативните райони на Пловдив, Варна, Бургас, В. Търново и София в областта на предоставянето на услуги по електронен път и на информация към обществеността, **липсва категорично декларирана и провеждана единна политика на прозрачност и достъпност на информацията от всички органи на съдебната власт.**

Недоверието, според участниците в изследването, е и в резултат на **забавения процес на унифициране на информационните стандарти при внедряването на информационни технологии**, които да гарантират не само ефективността и надеждността на комуникацията вътре във властта, но и да позволят правно регламентиран открит достъп на медиите, граждани и организации до документи и информация от съдилищата. Преодоляването на това предизвикателство е свързано с наличието на вътрешни комуникационни проблеми на съдебната власт. За разрешаването им е важно създаването и внедряването на единен продукт за случайното разпределение на делата и единна за цялата страна автоматизирана система за управление на съдебните дела.

- **Засиленият обществен дебат като предизвикателство**

Масовият синдром на неразбиране и недоверие към съдебната власт в България безспорно не сваля от дневния ред на обществото дискусията за **необходимостта от промени в комуникационния модел на съдебната власт, които гарантират справедливост, честност, истина, законност, откритост, доверие и баланс.** Общественият дебат за сигурността, надеждността и доверието към съдебната власт неизменно е свързан с всички аспекти на конституционната и законова рамка на правото на достъп до информация в съдебната власт, както и на механизмите и технологиите за представянето ѝ. Ето защо за преодоляването на проблемите на комуникациите в съдебната власт, е необходимо да бъдат вложени усилия за обновяване на технологичните ресурси, за подобряване на комуникационната компетентност на органите на съдебната власт и за утвърждаване на усилията за тяхната работа да се говори с ясен, разбираем и достъпен за обществото език.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- **Засилен обществен интерес към правата на гражданите в условията на нова медийна среда като предизвикателство**

През последните години и особено след присъединяването на България към ЕС е налице траен обществен интерес към правата на гражданите, механизмите за тяхната защита и санкциите за правонарушителите. Медиите, като основен източник на информация, следят работата на различните звена в съдебната власт и в значителна степен влияят върху формирането на общественото мнение. По тази причина, постоянното и коректно взаимодействие с представителите на средствата за масова информация би спомогнало за формирането на обективна обществена представа за съдилищата, като институции, натоварени с отговорността да регулират обществените отношения чрез ефективно прилагане на законовите норми.

Това предизвикателство е свързано и с **динамична промяна в медийния ракурс на обществото**. Общественият дневен ред се променя с включването на нов – „дигитален“ ракурс. Дебатите, оценките, анализите на обществените процеси, в това число и информационните потоци все по-често и у нас се водят не толкова чрез традиционните медии, колкото в социалните платформи в интернет пространството. Новите медии доведоха до съществени промени, свързани с производството, разпространението и използването на съдържание – текстово и аудиовизуално. Формира се комуникационна среда, която дава възможност да се реализират медийни практики, основани на индивидуализирана, двупосочна и напълно равнопоставена комуникация. Идентичността на някои от традиционните медии, каквито са телевизията, радиото, пресата и т. н. също се промени под натиска на новите информационни технологии, развиващи се успоредно с усъвършенстването на компютърните системи. Сливването на медии и технологии доведе до появата на нови разновидности и интегриране на традиционните медии с дигиталните, което преди се е считало за немислимо.

Според изследване на моделите на информиране на гражданите в България, интернет уверено изпреварва радиото и пресата както като източник на информация, така и в степента на доверие. Изследване на агенция "Маркет Линкс" по поръчка на фондация "Конрад Аденауер" от началото на 2014 година отчита, че 62% от българите предпочитат като информационен източник телевизията, 20% посочват интернет и едва 4% - пресата.

В резултат на тези динамични промени, съвременното виртуално общество сигнализира за нуждата от нови модели на общуване на институциите с външните публики. На дневен ред идват информационни

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

модели, базирани на мрежовата комуникация и дигиталния език, свързани с изразните средства на новата медийна среда, която се развива в социалните мрежи. Обществото има потребност от изцяло обновен комуникационен апарат на действащите институции, в това число и на органите на съдебната власт. Подмяната на старите комуникационни модели с нови е неизбежен процес, считат както експертите по комуникации, така и магистратите, участвали в изследването.

- **Взаимодействие със законодателната и изпълнителната власт като комуникационен проблем**

Този аспект от външните комуникации на органите на съдебната власт е обвързан със Стратегията за продължаване на реформата на съдебната система и със Секторната стратегия за въвеждане на електронно управление и електронно правосъдие 2014-2020. В този смисъл магистратите, участвали в изследването, коментират, че законодателят в България трябва да има политическата воля да проведе реформата, която в значителна степен е обвързана с актуализирането на наказателната политика, с изграждането на оперативен капацитет за поетапно въвеждане и прилагане на е-правосъдие.

Магистратите не крият разочарованието си, че всяка година Годишните отчетни доклади на ВКС, на ВАС и на Главния прокурор, представени в парламента, преминават при нулева активност и интерес от страна на законодателя. Съдиите и прокурорите не разбират това явно negliжиране на пълната и обективна картина на правораздавателната дейност в България, представена от тримата „големи“ в съдебната власт, които анализират конкретни аспекти и проблеми и предлагат законодателни решения.

Последните няколко години, в които станахме свидетели на открито противопоставяне между изпълнителната и съдебната власт, оставиха в магистратската общност усещането, че се цели „целенасочено и внимателно обгрижвано от политиките разединение в професионалната общност на съдиите и прокурорите“. Пак, според тях, зад тази политическа воля стоят големи икономически и корпоративни интереси, които имат по-голям „комфорт“ в една неререформирана, слаба и с ниско доверие съдебна власт.

Общото становище на участниците в изследването е, че се предприемат законодателни промени, без предварителен анализ и оценка на въздействието и на прилагането им.

Проблем на външната комуникация на съдебната власт, констатиран в рамките на изследването, е и съмнението за податливостта на външен натиск. Под една или друга форма натискът върху съда и Прокуратурата и върху

33

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

тяхната независимост от страна на политически и икономически кръгове става основна линия в публичното говорене за проблемите в съдебната власт.

1.5. Оценка на магистрати, говорители и служители за връзки с обществеността за състоянието на външните комуникации в рамките на системата въз основа на проведените фокус-групи

С цел анализиране на състоянието и оценка на реалностите в комуникационната политика и практика на съдебната система в рамките на подготовката на настоящата Стратегия, беше проведено качествено изследване на комуникациите, с участието на над 200 представители на съдебната система (магистрати, административни ръководители, говорители и служители за връзки с обществеността) във всички апелативни райони на страната.

Въпреки, че дебатът за състоянието на вътрешните комуникации в рамките на съдебната система се оказва доминираща тема в по-голямата част от проведените групови дискусии, като сериозни комуникационни дефицити бяха коментирани и проблемите на комуникацията на органите на съдебната власт с медиите.

Липсата на утвърдени стандарти или механизми за взаимодействие на съдебната власт с изпълнителната и законодателната власт също е част от комуникационните проблеми, които очакват своето разрешение. Още преди две години ВСС предложи пакет от законодателни изменения в Закона за съдебната власт, които да подобрят работата, но те „вероятно отлежават някъде“ в Министерство на правосъдието, според участниците във фокус-групите.

Без всякакво съмнение е общото разбиране за необходимостта от подобряване на комуникацията с обществеността, с потребителите на съдебно-административни услуги и с други общности за повишаване на правната им култура, което изисква сериозни усилия от страна както на ВСС, така и на останалите органи на съдебната власт, за организиране на специализирани програми с обучителни модули за различни целеви групи.

Общото становище на участниците във вътрешния дебат за състоянието на комуникациите в рамките на съдебната власт е, **че промяната на комуникационния модел трябва да започне от подобряване на вътрешния комуникационен процес**, който да гарантира вътрешната прозрачност и

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

вътрешното доверие както между всички представители на органите на съдебната власт, така и между тях и ВСС.

Това е един от най-съществените изводи на проведеното изследване – пътят за преодоляване на негативните ефекти на актуалната ситуация преминава през целенасочени усилия за подобряване на вътрешните връзки и комуникационната динамика. Тази насока би трябвало да има водещо значение и при разработването и приложението на единната Комуникационна стратегия на съдебната власт – приоритет при реализирането ѝ би трябвало да има оптимизирането на вътрешните връзки и обмен, като основа за качествена промяна на външния образ на съдебната власт и подобряване на нейните комуникации с външните общности.

Съществен резултат от дискусиите в цялата страна е констатираната диференциация между София и останалите градове в страната. Доминиращата обяснителна схема сред магистратури, които са извън столицата, се свежда до представата, че публичният образ на цялата власт се формира от събития, знакови съдебни или досъдебни производства, станали в София. В същото време, дейността на правораздавателните органи в страната, които отчитат добри показатели за ефективно, предвидимо и качествено правораздаване, влизат само в статистическите форми за отчети, но не и в анализите на цялостните процеси в сферата на дейността на органите на съдебната власт. Много често в рамките на участието на десетки магистрати от страната в различни работни групи към комисиите във ВСС или други органи в изпълнителната власт се изготвят анализи, предложения и становища, свързани с актуални проблеми по натовареност, кадрово израстване, атестиране или др. Такъв пример е инициативата на ВСС за широк професионален дебат, който даде възможност на всички органи на съдебната власт и на всички магистрати да изразят становище по проекта на Актуализираната стратегия за реформата в съдебната система. Министърът на правосъдието бе поканен в комисии на Висшия съдебен съвет, за да коментира вижданията си за съдебната реформа. Дебатът приключи с широк форум в Съдебната палата.

Разбирането за съдебна реформа, според участниците в дискусиите, кореспондира с представата, че тя е резултат на по-скоро външен натиск, следствие от оценките и препоръките на МСО, от динамичното равновесие между различни политически сили, но не и резултат от постигнато съгласие в рамките на самата съдебна власт за необходимите промени. В този смисъл, самото понятие „съдебна реформа“ се използва все по-често в негативен смисъл, като проект, който няма пряка връзка с идентифицираните вътрешни

35

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

проблеми на съдебната власт. Тази нагласа е определяща както за Проекта за актуализирана стратегия за реформа на съдебната система, така и по отношение на преобладаващата част от публични изявления на политици, представители на граждански и професионални организации. В този смисъл, говоренето за реформата, отправянето на критики към съдебната власт в контекста на представата за необходимостта от реформа, не се възприема като публично усилие за преодоляване на проблемите, а като натиск, който се опитва да повлияе върху правораздаването.

Сред мнозинството от магистратите в извънстоличните институции на съдебната власт, доминира разбирането, че съдът е „удобна изкупителна жертва“ на провалите в политиката. Изненадващо масово се споделя представата за зависимостта на съдебната власт от действията преди всичко на изпълнителната власт. Почти еднозначно, магистратите определят като субект на подобен натиск политическите. Представата за груповите политически интереси, които противодействат на съдебната система, се споделя както от административните ръководители, така и от магистратите. В тази представа, съдебната система се възприема като залогник на политически интереси, пряко определящи условията, в които функционира съдебната власт. Правораздаването се оказва поставено в подчинено положение, поради влиянието на политическите интереси както върху качеството на законодателството, така и спрямо действията на изпълнителната власт.

В контекста на подобна доминираща нагласа, вниманието в рамките на вътрешната комуникация е насочено към взаимодействието с ВСС, от една страна, и с органите на изпълнителната власт и по-специално – Министерството на правосъдието – от друга. Налице е ясно изразена готовност за участие в професионалния и институционален дебат в рамките на съдебната система, но в същото време практиката показва, че направените предложения много често не водят до някаква съществена промяна.

Това разбиране за спорната ефективност на вътрешната комуникация с ВСС определя голяма част от изразените мнения и оценки за перспективите на съдебната реформа. Споделените оценки се отнасят не само до ролята на ВСС като цяло, но и до ясно изразеното очакване за по-активна позиция и ангажираност от страна на ръководителите на върховните съдилища и главния прокурор, като субекти, от които зависи в не малка степен не само публичния образ на съдебната власт, но и подобряването на условията на вътрешна комуникация в рамките на системата. Това разбиране в еднаква степен се споделя както от страна на съдиите и прокурорите, така и от участващите в

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

дискусиите специалисти по връзки с обществеността и говорители на Прокуратурата.

Обобщената оценка за актуалното състояние на вътрешната комуникация е, че тя е по-скоро недостатъчно ефективна. Посочени бяха редица сфери, в които би трябвало да бъдат положени допълнителни усилия, за да бъде възстановен или изграден наново модел на ефективна комуникация между магистратите и ВСС.

- **Прозрачност и ефективност в дейността на ВСС**

Публичният образ на ВСС се възприема като резултат от съществуващите комуникационни дефицити в рамките на самата съдебна система. Освен по отношение ефективността на комуникацията между различните институционални равнища, втората съществена сфера, която определя съществуващите проблеми е свързана с ефективността на диалога между ВСС и останалите власти и институции в качеството му на официално представителство и ръководство на органите на съдебна власт. На първо място в това отношение стои въпросът за ефективността на взаимодействието с Министерството на правосъдието като орган на изпълнителната власт. Трудностите и липсата на ефективност в този диалог се определят като системен риск пред съдебната власт. В рамките на собствения си опит, участвалите във фокус-групите магистрати посочват, че ограничават до минимум преките си връзки с Министерството, свеждайки ги единствено до действия, свързани с международното правно сътрудничество.

Втората линия на оценки за ВСС преминава през ролята, която Съветът успява да отстоява в отношенията с останалите органи на изпълнителната власт и с Народното събрание. Магистратите определят тази комуникация като недостатъчна от гледна точка на постигнатите резултати. В случаите, когато законодателната власт се обръща към ВСС за изразяване на становище спрямо ново законодателство или необходимостта от промяна в съществуващата правна рамка, тази възможност не бива използвана пълноценно.

В редица дискусии бе изразено разбирането, че именно ВСС би трябвало, като представител и ръководен орган на съдебната власт, да се ангажира активно с позицията, отстояваща независимостта на българския съд.

Мнозинството от участниците в дискусиите споделя разбирането, че ВСС трябва не само да ръководи активно процесите в съдебната власт, но и да има

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

по-широка представителност, както и споделят запазване на ВСС като постоянно действащ орган, но при намаляване квотата на Народното събрание.

- **Публичен образ и общественото доверие към съдебната система**

Ниските стойности на общественото доверие и одобрение за дейността на съдебната система, регистрирани в редица социологически изследвания през последните години, не се възприемат еднозначно от магистратите. За мнозинството от тях, обективната оценка на дейността им трябва да бъде правена само сред онези, които са имали непосредствен досег със съда. Представата за това, че всички български граждани могат да се произнесат по отношение на съдебната власт, се оспорва от мнозинството от магистратите.

Немалка част от магистратите, ангажирани в оценката, смятат, че в основата на общественото недоверие към съдебната власт стоят външни за нея фактори - политически нападки, корпоративни интереси, медии и правно неграмотни граждани, и не са склонни да търсят решение чрез промяна на комуникационната политика и практика на съдебната власт. Подобна позиция, особено когато е споделена от магистрати с ръководни функции в съдебната власт, излага на системен риск реализацията на настоящата Стратегия, с която е необходимо да се съобразяват както ВСС, така и ръководителите на органите на съдебната власт в страната.

По-конкретно, общественото доверие в съда нерядко се определя като резултат от качеството и характера на медийното отразяване. В този смисъл, според мнозинството от участвалите във фокус-групите магистрати, всъщност не става въпрос за обективно становище, а за отражение на изкривената представа за дейността на съдебната система, която конструират медиите. Оттук идва и по-рядко изразената готовност в хода на дискусиите да се коментират подходи, които биха могли да доведат до положителна промяна в общественото мнение. Промяната се определя като възможна, но тя трябва да следва същата логика, по която е формирано общественото отношение – подобряване на медийния образ и оттам промяна на общественото мнение.

Другият основен аргумент, споделян масово в проведените фокус-групи, е свързан с равнището на информираност и компетентност на българското общество по отношение дейността на съда и Прокуратурата. Всеобщо е разбирането, че правната култура и информираност на българското общество остават критично ниски. Отговорността се приписва в по-голяма степен на медиите, но свое място имат и образователните институции. В положителен аспект, почти навсякъде, бяха коментирани първите стъпки от реализацията на

38

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

новия Пилотен образователен проект на ВСС, съвместно с МОН „Отворени съдилища и прокуратури“, който се провежда сред ученици от десетите класове и е насочен към повишаване правната им култура чрез запознаване с цикъл от теми, представени от магистрати. Тази форма се одобрява и приветства от мнозинството, но в същото време съществува убеждението, че тя не би могла да бъде достатъчна, още повече, че изисква дълъг период от време, преди да даде своите конкретни резултати.

Разбирането за необходимостта от системни и последователни, всекидневни усилия, за да бъде предизвикана промяна в масовите обществени нагласи, не се споделя от всички магистрати. Същевременно, връзката между общественото доверие и преодоляването на проблемите в съдебната власт се мисли в обратна последователност: първо да бъдат подобрени вътрешните комуникации и да бъде постигнато по-добро равнище на ефективност в дейността на съдебната система, а едва след това усилията да бъдат насочени към промяна в обществените нагласи.

Този резултат има съществено значение за по-нататъшната работа по изработването на единна Комуникационна стратегия на съдебната власт. Независимо от известното подценяване на значението на общественото доверие към системата, важно е да се отбележи разбирането за връзката между външния образ на съдебната власт и нейното вътрешно-организационно състояние. Тази нагласа способства реализирането на приоритетите на Стратегия, която ще се фокусира върху оптимизирането на вътрешната комуникация и ще пренесе генерираната енергия навън, към външните публики.

1.6. SWOT Анализ

S Силни страни	W Слаби страни
<p>ОБЩИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ВСС и органите на съдебната власт осъзнават необходимостта от промяна в комуникациите и са готови да предприемат мерки в тази посока; Подобряването на вътрешната и външната комуникация съвпада със стратегическите цели на 	<p>ОБЩИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> Критично ниски стойности на доверието в съдебната власт; Висока степен на политически натиск над съдебната власт; Липса на външна подкрепа за изграждането на позитивен образ на съдебната власт; Наличие на съществени дефицити

39

Този документ е създаден в рамките на проект „Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната система“, договор №К13-15-1/04.12.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

<p>реформата в съдебната власт;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Налице е висока степен на професионална и лична ангажираност, професионален опит и компетентност на магистратите. <p><i>Специфични за ВСС</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Наличие на воля за промяна в комуникационната политика на съдебната власт. <p><i>Специфични за съдилищата</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Наличие на добри практики в комуникациите в много от органите на съдебната власт; • Наличие на опитни служители за връзки с обществеността в апелативните, окръжните и административни съдилища. <p><i>Специфични за Прокуратурата</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Наличие на добри практики в комуникациите в много от прокуратурите; • Наличие на опитни говорители. <p><i>Специфични за ИВСС</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Наличие на добри практики в комуникацията; • Наличие на служител и добре работеща структура за публична комуникация. 	<p>във вътрешната комуникация;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Неразбиране за ролята на комуникацията сред част от магистратите; • Неспособност да се мобилизират ресурси за осигуряване на професионална комуникация; • Противоречиви интереси в комуникацията на органите на съдебната власт. <p><i>Специфични за ВСС</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Поради характера на колективен орган, невъзможност за формиране на единно мнение и неспособност за комуникиране на различните мнения; • Слабо ресурсно осигуряване на комуникационната дейност. <p><i>Специфични за съдилища</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Липса на говорители и служители за връзки с обществеността във всички органи на съдебната власт; • Недостатъчно ресурсно осигуряване на комуникационната дейност; • Разнородност на практиката в областта на комуникацията; • Липса на устойчивост по отношение на системата за професионално обучение по комуникация. <p><i>Специфични за Прокуратурата</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Липса служители за връзки с обществеността; • Недостатъчно ресурсно осигуряване на комуникационната дейност. <p><i>Специфични за НСлС и следствените</i></p>
---	---

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	<p><i>отдели към прокуратурите</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Законова невъзможност за водене на активна самостоятелна комуникационна дейност, водеща до липса на обществено разбиране на ролята и функциите на институцията. <p><i>Специфични за Инспектората към ВСС</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Законови ограничения пред комуникирането на функциите на Инспектората; • Неразбиране, в това число в магистратските среди, за мястото и функциите на Инспектората в съдебната власт.
<p>О Възможности</p>	<p>Т Заплахи</p>
<p><i>ОБЩИ:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Политическа воля и обществени очаквания за реформи в съдебната власт, които дават възможност за прокарване на по-радикални промени; • Задълбочаването на европейската правна интеграция, която позволява да бъдат използвани експертизата и стандартите на европейските правни системи; • Навлизане на информационни технологии създаващи предпоставки за активна пряка комуникация на съдебната власт. <p><i>Специфични за ВСС</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Възможности за ползване на водещ европейски и световен опит 	<p><i>ОБЩИ:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Оказване на политически натиск в посока политическо подчиняване на съдебната власт; • Продължаващо неразбиране на необходимостта от професионализация на комуникацията; • Неспособност да се гарантира необходимото ресурсно осигуряване на връзките с обществеността; • Намаляване на мотивацията и готовността на магистратите да участват активно в процеса на организационна промяна; • Ограничаване на реформата до структурни и персонални промени в съдебната власт;

<p>при подобряване на професионалната комуникация на съдебната власт;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Използване на импулса на реформите за провеждане на активна комуникационна политика; • Европейска подкрепа за приемането и прилагането на Комуникационна стратегия. <p><i>Специфични за съдилища</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Създаване на регулярни формати за професионално обучение по комуникации на магистрати; • Мобилизиране на ресурси за задълбочаване на професионализацията на комуникационната дейност; • Разработване и налагане на единни стандарти в комуникацията. <p><i>Специфични за Прокуратурата, вкл. НСлС и следствените отдели</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Създаване на регулярни формати за професионално обучение по комуникации на магистрати; • Мобилизиране на ресурси за задълбочаване на професионализацията на комуникационната дейност. <p><i>Специфични за Инспектората към ВСС</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Очакван нов импулс за публични комуникации след преодоляване на кризата с избора на Главен инспектор 	<ul style="list-style-type: none"> • Задълбочаване на кризата в доверието в съдебната власт. <p><i>Специфични за ВСС</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Предсрочно разпускане на ВСС и липса на институционална приемственост по отношение на комуникационната политика в нов състав на органа; • Законово ограничаване на ролята на ВСС и намаляване на възможностите му за водене на активна комуникационна политика. <p><i>Специфични за съдилищата</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Съпротива срещу координирането на Комуникационната стратегия на съдилища с тази на други органи на съдебната власт; • Липса на административна воля за промяна в статута на служителите за връзки с обществеността; • Неспособност да се използват новите медии и информационни технологии за активизиране на комуникацията. <p><i>Специфични за Прокуратурата, вкл. НСлС и следствените отдели</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Съпротива срещу координирането на Комуникационната стратегия на Прокуратурата с тази на другите органи на съдебната власт; • Възприемане на консервативен подход на Прокуратурата или негативна промяна на комуникационната практика при законови ограничения за разпространяването на
--	---

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	<p>информация;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Липса на воля за промяна в статута на говорителите и служителите за връзки с обществеността; • Неспособност да се използват новите медии и информационни технологии за активизиране на комуникацията. <p><i>Специфични за ИВСС</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Липса на воля за изграждане на самостоятелен образ на ИВСС като орган на съдебната власт
--	---

Както показва SWOT анализът, слабите страни и заплахите имат значителен превес над силните страни на комуникацията на съдебната власт. В състояние на задълбочаваща се имиджова криза и недостиг на обществено доверие съдебната власт е изправена пред необходимостта на предприемане на радикални мерки за подобряване на комуникационната си политика и практика. SWOT анализът очертава наличието на достатъчно възможности, от които съдебната власт може да се възползва при наличие на управленска воля за промяна.

Ключовите вътрешни предизвикателства пред съдебната власт от тази гледна точка са:

- Преодоляване на съществуващото сред немалка част от магистратите **неразбиране за необходимостта от професионализация на комуникацията** и следващата от него вътрешната съпротива срещу воденето на активна комуникационна политика;
- Управленската **неспособност да се гарантират финансови, административни и персонални ресурси** за професионализиране на комуникационната дейност.

Предвид на кризата в доверието в съдебната власт ключови външни предизвикателства пред комуникацията на съдебната власт са:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Липса на ясни политически гаранции за реалната независимост на съдебната власт;
- Опасността импулсът за реформи да се ограничи до персонални промени и създаване на нови политически зависимости в съдебната власт.

1.7. Предложения – резултат от анализа на проведените фокус-групи

Активната дискусия провокира множество конкретни и по-обща предложения за подобряване на работата на органите на съдебната власт. Тези предложения са неразделна част от настоящия анализ. По-важни от тях могат да бъдат обобщени по следния начин:

- **Подобряване на комуникацията между отделните звена на съдебната система и ВСС** чрез по-активно ангажиране на магистрати в процеса на разработване на планове и решения; отделяне на повече внимание на предложенията на магистратите; утвърждаване на практиката на участие в работни групи и осигуряване на активна обратна връзка от ВСС към магистратите за постигнатите резултати;
- **Преодоляване на проблемите, свързани с различните деловодни системи и разширяване на информационната свързаност между различните звена на съдебната власт** – това е очаквано и се споделя както от магистратите, така и от специалистите по публични комуникации и говорителите на Прокуратурата;
- **Създаване на ефективни форми на комуникация между съдебната власт и изпълнителната власт**, преди всичко чрез структуриране и активизиране на диалога с Министерство на правосъдието – усилията, които би трябвало да бъдат насочени в тази сфера, имат стратегическо значение за магистратите, доколкото Министерството има възможност да участва активно в законодателния процес, включително и по отношение формирането на бюджета на съдебната власт, който бива определян като изключително важен проблем пред постигането на позитивна промяна;
- **Необходими промени в системата за атестиране на магистратите**, като атестацията бъде обвързана с явяването на конкурс за заемане на по-висока позиция – според част от участниците конкурсното начало и периодичното атестиране не дават очакваните резултати; според някои отговорност на преките ръководители би трябвало да е насочване и подпомагане на кариерното развитие на магистратите, като разбирането

44

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

за значимостта на тази тема нараства в контекста на съществуваща генерационна динамика;

- **Мобилизиране на диалога и подобряване на представителството в рамките на отделните магистратски общности.** Широко одобрение среща идеята в следващия състав на ВСС да бъдат представени магистрати от всички апелативни райони, което да гарантира не само спазване на географския принцип и пълноценното им представителство в дейността на ръководния орган на съдебната власт, но и участието им при изграждането и утвърждаването на публичния образ на съдебната власт. Част от идентифицираните трудности в тази сфера са свързани със съществуващите съсловни организации, тяхната представителност във ВСС и процеса на вземане на решения в ръководните им органи;
- **Изграждане и установяване на единен информационен стандарт за работата с медиите** и различни представители на целевите групи – това е предложение, което се подкрепя не само от специалистите по връзки с обществеността и говорителите на Прокуратурата, но и от широк кръг магистрати. Създаването на подобни стандарти се възприемат и като възможност за гарантиране на приемственост, устойчивост и постигане на по-висока степен на съгласуваност в действията на административните ръководители;
- **Промяна в отношението и въвеждане на нови механизми в работата с медиите** – полагане на повече усилия за правилно отразяване на предоставяната информация, насърчаване на усилията за повишаване компетентността на журналистите, отразяващи дейността на съда; продължаване на работата по идентифицирането на нови канали за комуникация към целевите аудитории, включващи както новите информационни технологии, така и нови форми на публична активност, които постепенно да доведат до позитивна промяна в публичния образ и доверието в съдебната власт; пълноценно използване и унифициране на интернет-сайтовете на отделните органи на съдебната власт, като специфични медии, включително чрез повишаване на равнището на стандартизираност на информацията и формата на представянето ѝ; създаване на самостоятелна медия (виртуален Медиен център) на съдебната власт, която да генерира собствено съдържание и да публикува официалната информация за дейността на съдилищата и Прокуратурата, да създава медийни продукти, информационни материали, да организира Медиен коридор, в който да влизат всички новини, създавани от институциите в органите на съдебната власт;

45

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- **Активен диалог с образователните институции** и преди всичко с университетите, в които има правни факултети – предложенията в тази насока бяха свързани предимно с насърчаването на активност от страна на действащите магистрати и от друга – с привличането на студенти в различни форми на предварително професионално развитие; институционалното сътрудничество и партньорство с университетите се определя като конкретна възможност за установяване на активен публичен диалог, който в същото време има пряко отношение към подготовката на кадрите и подобряването на професионалната компетентност, които единодушно се определят като определящо условие за успешната реализация на очакваните промени.

1.8. Нова информационна и медийна реалност

Съвременните информационни и дигитални технологии промениха изискванията и моделите за създаване и разпространяване на информация. Новите онлайн медии имат незабавен достъп до информационните източници, независимо от изходната точка, имат равнопоставеност между различните новинарски сайтове и участващите в тях журналисти - независимо от физическото им местонахождение. Съдебната власт засега не разполага с единна политика или установена практика по отношение на „новите“ и социалните медии, които стават все по-важен инструмент на пряка, неопосредствана от медиите, комуникация с всички публики. Влошеното състояние на медийната среда в България, документирано от многобройни национални и международни изследвания и проблемите с прозрачността на собствеността и професионалните стандарти в традиционните медии правят използването на пряката комуникация през собствени „нови“ медии (сайтове, виртуален Медийен център и портал на съдебната власт и други), както и чрез социалните медии, все по-перспективен канал за развитие на професионална комуникация.

Един от основните проблеми, с които се сблъсква практиката на публичните комуникации в съдебната власт, е определен от динамиката на взаимодействие с медиите. Затрудненият диалог с медиите води до задълбочаване на взаимното недоверие, а оттам и до допълнително влошаване на качеството на комуникацията.

Настоящата Комуникационна стратегия е изградена върху разбирането, че взаимодействието с медиите е само част от процеса на институционална

46

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

комуникация. Медиите са изключително важен посредник между институциите и обществото, но публичната комуникация не може да бъде сведена единствено и само до търсене на оптимално взаимодействие с тях. Подобно стеснено разбиране на публичните комуникации на свой ред води до загуба на перспектива, а оттам и до влошаване на качеството на съдържанието и посланията, които институциите отправят към своите външни публики.

Дневният ред, обхватът, а често и формата, в която органите на съдебната власт предоставят информация за своята дейност, често се определят от съществуващия медиен интерес. Това е съществен проблем, доколкото проявеното от медиите внимание, почти винаги е частично, фокусирано около конкретен казус и не позволява да бъдат комуникирани важни за съдебната власт теми. В такава комуникационна ситуация, нараства рискът от взаимно неразбиране и подценяване.

Проведените дискусии с магистрати показват висока степен на недоверие спрямо информираността, компетентността, а понякога и почтеността на проявявания медиен интерес по отделни казуси. На свой ред, журналистите очакват да получат от органите на съдебната власт навременна и конкретна информация, съвместима с пазарно ориентираната логика на техните издания.

Преодоляването на тази комуникационна ситуация преминава през последователно организирано усилие от страна на специализираните звена на съдебната власт да структурират и комуникират собствения дневен ред на своите институции. Отговаряйки на обществения интерес от информация, в рамките на съществуващите законови ограничения, специализираните комуникационни звена в органите на съдебната власт трябва да се придържат към разбирането за институционалната комуникация, която включва много повече компоненти.

Институционалната публична комуникация се основава на разбирането за значимостта на публичните институции като устойчиво фиксирани системи от норми и структури, чието обществено значение не се изчерпва с конкретните действия, които предприемат или не, в конкретна ситуация. В този смисъл, настоящата Комуникационна стратегия е основана на разбирането за необходимостта от пълноценно управление и разпространение на информация за цялостната дейност на институциите на съдебната власт.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2. Настоящи комуникационни модели в органите на съдебната власт в България

Работата по комуникационната политика и практика на съдебната власт в България има дълга история. В рамките на различни програми и проекти през последните години са приети и се прилагат многобройни документи, регламентиращи комуникационната дейност на отделните органи на съдебната власт. Настоящата Стратегия взема предвид постигнатите позитивни резултати, разглежда необходимостта от уеднаквяване на практиката и прилагане на най-високите стандарти в комуникацията на всички органи на съдебната власт.

- **Разностилна информационна политика като комуникационен проблем**

В настоящия момент начинът, по който съдилищата предоставят информация и отговарят на обществените очаквания, е различен. Това се отнася не само до информацията, предоставяна на медиите по различни обществено значими дела, но и на гражданите, страни по дела – напр. за деня и часа на насроченото съдебно заседание, за съдебните решения, за функциите на различните деловодства и на съда като цяло, за държавните такси и т.н. **Има разлика в обхвата, обема и в качеството на предоставяната информация.** Съдилищата в страната в по-голямата си част разполагат с интернет страници, но тези сайтове не са унифицирани и често не се актуализират своевременно. С малки изключения, не се предоставя информация на език, различен от българския.

С подкрепата на правна неправителствена организация през 2012 година ВСС анализира състоянието и нуждите за достъпност на информацията при интернет представянето на съдилищата и прокуратурите. Бе изготвен експертен Доклад за правните аспекти на проблема с унифициране на визията на интернет страниците на органите на съдебната власт и Окончателен доклад, свързан с техническите и програмни аспекти на унифицирането на визията на уеб страниците. Настоящата Стратегия се позовава на тези документи в предложенията си за присъствие на съдебната власт в „новите“ и социалните медии.

Начинът, по който съдилищата комуникират с гражданите, също е различен. **Някои съдилища предоставят информация единствено в деловодствата си, в други има изградени информационни центрове.** В някои съдилища единствено председателят има право да контактува с

48

журналистите, в други това може да прави съдията, гледащ дело, предизвикало обществен интерес. По силата на чл. 188 от ЗСВ дейността на органите на съдебната власт по информиране на обществеността и по осигуряване на връзките със средствата за масово осведомяване се подпомага от пресслужбите. Статутът, правата и задълженията на служителите в пресслужбите се определя от ЗСВ, чл. 5, ал. 1 и 2, както и от Правилника за администрацията в съдилищата на ВСС, обн. ДВ бр. 8/28.01.2014 г. Съгласно разпоредбата на чл. 163 от Правилника, **пресслужбата на съда следва да:**

- Подготвя и осигурява информационната стратегия на съда;
- Организира и провежда информационни кампании за дейността на съда;
- Подпомага председателя на съда и съдиите при информиране на обществеността и на връзките с медиите;
- Организира и ръководи събития и пресконференции.

Близко 20 съдилища имат назначени с конкурс служители за връзки с обществеността. Те идват от средите на журналистите, с хуманитарно образование и солидна медийна подготовка и знания. Длъжностните им характеристики фиксират кръга от отговорности, най-важните от които са свързани с изготвянето и провеждането на медийна политика, с утвърждаването на ефективни комуникационни техники и канали за предоставяне на информация на различни целеви общности, за планиране и провеждане на дейности, свързани с откритост, достъпност и прозрачност в работата на съдилищата, в т.ч. и за изготвяне на информационни и медийни продукти, с образователен характер, които подпомагат информационната политика на съда. Въпреки добрите практики и опит на тези експерти, работещи в съдилищата в градовете Велико Търново, Пловдив, Ямбол, Габрово, Варна, Бургас, Русе и в София, участниците в проведените за изготвянето на настоящата Стратегия фокус-групи считат, че **липсва единна политика за информиране и работа с гражданите.**

Добра практика в тази посока е единната политика, която съществува в рамките на ПРБ, вкл. НСлС и следствените отдели. Прокуратурата има централизиран сайт за достъп до информация от всички нейни звена.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- **Наличие на множество медийни политики и стратегии в органите на съдебната власт като комуникационен проблем**

Към настоящия момент съдилищата в страната, които имат специалисти „Връзки с обществеността“, са изработили и публикували на интернет страниците си своя медийна политика или стратегия, която определя основните им комуникационни канали и взаимодействието на съдилищата с външната публика и медиите. Тези медийни политики, правила и стандарти са в резултат реализирането на отделни проекти на съдилищата с НПО – от Програма развитие на съдебната система, Американска агенция за международно развитие, Институт „Отворено общество“ и др. правни неправителствени организации. На практика се оказва, че колкото и близки по своето съдържание да са – в българските съдилища има близо 20 разнородни медийни политики и стратегии.

Всяко трето съдилище в страната има създадени информационни и образователни медийни продукти – брошури, информационни материали, листовки, образователни документални филми и др., също изработени в резултат на реализирането на отделни проекти на съдилищата с НПО.

В рамките на проект на ААМР бе създадена Концепция за Изграждане на Информационни центрове в съдилищата, представена от ВСС на широк форум на съдилищата през 2009 година. В него са представени унифицирани модели на информационни материали, формуляри, брошури и стандарти за предоставяне на информация.

Комуникационната политика на ПРБ е регламентирана чрез създадена и приета Медийна стратегия на Прокуратурата и Инструкция за работата и взаимодействието на Прокуратурата с медиите. Стратегията за комуникация с медиите на Прокуратурата се основава на принципите на прозрачност и откритостта, като важни фактори за укрепване на институцията, които гарантират предвидимо наказателно правосъдие и допринасят за стабилността на съдебната власт.

Независимо от факта, че Прокуратурата функционира в условията на значителна натовареност по отношение на броя и сложността на наказателните производства, прокурорите и служителите работят професионално и постоянно полагат усилия за самоусъвършенстване и развитие (участие в обучителни курсове, семинари, конференции).

Определеният със заповед на главния прокурор на Република България прокурор да изпълнява функциите на говорител, е лице за контакти с медиите на национално ниво. Той коментира и информира по

50

Този документ е създаден в рамките на проект „Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната система“, договор №К13-15-1/04.12.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

принципни и стратегически въпроси от значение за обществото, институцията и представляващи медиен интерес и е пряко подчинен на главния прокурор на Република България.

Говорителите на съответните прокуратури са пряко подчинени на говорителя на главния прокурор по въпросите, касаещи медийната политика на Прокуратурата. Всички медийни изяви на говорителите на съответните прокуратури по места, както и съдържанието и разпространението на информация, се координират предварително със съответния наблюдаващ прокурор. Всички медийни изяви на прокурори, които не са говорители, се извършват само след съгласие от страна на говорителя на главния прокурор и от страна на конкретния прокурор.

Комуникацията с медиите се осъществява само от говорителя на съответната Прокуратура, назначен със заповед от административния ръководител, съгласувано с говорителя на главния прокурор.

Прокурори, които не са говорители, могат да предоставят информация на медиите по наблюдаваните от тях предварителни проверки и досъдебни производства, само след съгласие от страна на говорителя на главния прокурор.

Отдел „Връзки с обществеността“ подпомага работата с медиите на главния прокурор и на говорителя на главния прокурор, при осъществяване на медийната политика на Прокуратурата.

Отдел „Връзки с обществеността“ предоставя информация на медиите, публикува прессъобщения на сайта на Прокуратурата, организира всички медийни изяви, както и конкретните участници в тях, след съгласуване с говорителя на главния прокурор.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Раздел III. ВИЗИЯ, ПРИНЦИПИ, ЦЕЛИ И ЦЕЛЕВИ ГРУПИ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

1. Визия

Комуникационната стратегия на съдебната власт е интегрална част от стратегията за реформиране и усъвършенстване на съдебната власт в страната и цели повишаване на прозрачността и откритостта на съдебната власт в рамките на определените от Конституцията и законодателство функции на нейните органи.

Настоящата Комуникационна стратегия цели въвеждането на високи професионални стандарти за предоставяне на информация и комуникация с гражданите и институциите и наред с Актуализираната стратегия за реформи подпомага изграждането на авторитета на съдебната система в България.

Комуникационната стратегия на съдебната власт:

- Създава условията за изграждане на обществено доверие, утвърждаване на върховенството на закона и на чувството за справедливост у българските граждани;
- Подпомага установяването на ефективна вътрешна комуникация в органите на съдебната власт;
- Подпомага подобряване на взаимодействието със законодателната и изпълнителната власт;
- Подпомага повишаване на доверието на европейските партньори на България във функционирането на съдебната система в условията на членство в Европейския съюз.

2. Принципи

Стратегическите принципи на Комуникационната стратегия са:

- Поставяне на интересите и защитата на правата на гражданите в центъра на комуникационната дейност на съдебната власт;

52

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Синхронизиране на комуникацията на отделните органи на съдебната власт при строго съблюдаване на определените от закона техни специфични роли в изпълнение на стратегическите цели за осигуряване на висок стандарт на правосъдие на физическите и юридическите лица и утвърждаване на съдебната власт като гарант за върховенството на закона;
- Насърчаване на модерен и отворен тип комуникация и подобряване на прозрачността на дейностите при строго спазване на законовите изисквания за контрол над информацията в рамките на процеса;
- Координация на комуникационните послания и подходи на отделните органи на съдебната власт за налагане на разбирането за върховенство на закона и генериране на обществена подкрепа;
- Гъвкавост и адаптивност на различните форми на комуникация, съобразени със спецификата на отделните органи на съдебната власт, различните целеви групи и техните нужди и очаквания и непрекъснато променящите се и развиващи се нови канали за комуникация.

3. Цели

Предвид спецификата на отделните органи на съдебната власт и продължителността на изпълнение на настоящата Комуникационна стратегия, целите ѝ са обособени на две големи групи – общи и специфични цели. От своя страна общите цели се делят на дългосрочни, средносрочни и краткосрочни. Представените по-долу общи цели са и целите от първостепенно значение при реализацията на Комуникационната стратегия.

3.1. Общи цели

- Изграждане на доверие във върховенството на закона и независимостта на съдебната власт чрез активна комуникация на действията за нейното реформиране и усъвършенстване;
- Преодоляване на кризата в доверието на българското общество към работата на съдебната власт;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Утвърждаването на обществен авторитет на отделните органи и на съдебната власт в нейната цялост и налагане на разбирането за върховенството на закона;
- Постигане на по-голяма прозрачност в работата на съдебната власт и на нейните органи в рамките на предвидените от закона ограничения;
- Повишаване на доверието на партньорите на България в ЕС в българската съдебна власт;
- Подобряване на вътрешната комуникацията в съдебната власт;
- Подобряване на комуникацията с изпълнителната и законодателната власт;
- Подобряване на комуникацията с медиите, в това число подобряване „новите“ и социалните медии, с цел подобряване на комуникацията с гражданите;
- Подобряване на комуникацията с гражданското общество, със съсловните и професионални организации и неправителствените организации като цяло;
- Повишаване на правната култура на обществото;
- Повишаване нивото на професионалното обучение по публична комуникация на магистрати и служители от органите на съдебната власт, включително на онези служители от администрацията, които осъществяват пряк контакт с граждани;
- Усъвършенстване на подходите, механизмите и инструментите за комуникация на съдебната власт, в това число подобряване на яснотата и разбираемостта на езика и използваната терминология.

Непосредствени (краткосрочни) общи цели на Комуникационната стратегия са:

- Подобряване на вътрешната комуникация в съдебната власт;
- Възприемане на единна политика и стандарти за предоставяне на информация за дейността на съдебната власт от органите ѝ;
- Повишаване професионалната подготовка по публична комуникация на магистрати и служители от органите на съдебната власт.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Подобряване на комуникацията с неправителствените организации, професионалните и съсловни организации;
- Подобряване на комуникацията с медиите; включване на проактивна комуникация с новите и социални медии;
- Комуникиране на дейностите на съдебната власт по реформирането и подобряването на процесите в нея с цел утвърждаване на нейната независимост.

Средносрочните общи цели на Комуникационната стратегия са:

- Изграждане на механизми за успешна комуникация в извънредни ситуации, свързани с имиджа и независимостта на съдебната власт;
- Подобряване на комуникацията на всеки един от органите на съдебната власт (ВСС, Инспекторат към ВСС, съдилища, ВКС, ВАС, ПРБ) с целевите общности/групи;
- По-ефективно използване на наличните ресурси в съдебната власт – човешки и технологични – свързани с осъществяване на комуникационните дейности;
- Довършване на изграждането на професионалната комуникационна структура на органите на съдебната власт (говорители, информационни центрове и пресслужби), повишаване на административния статут на служителите за връзки с обществеността и ресурсно осигуряване на комуникационната дейност на органите на съдебната власт;
- Подобряване на вътрешната комуникация в и между органите на съдебната власт.

В средносрочен план, Комуникационната стратегия си поставя за цел оптимизирането на вътрешната комуникация в отделните органи на съдебната власт, както и между тях. Резултатите от реализираните изследвания показват, че в по-голямата част от случаите негативният публичен образ на съдебната власт се изгражда поради липсата на достатъчно ефективна и устойчива вътрешна комуникация. Състоянието на комуникационните средства, обема и качеството на информацията, която обменят в рамките на собствените си структури, както и помежду си отделните органи на съдебната власт, определят и нейния външен образ.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Съществено значение за постигането на тази цел има формирането на устойчиви представи и нагласи в българското общество. Преди всичко, целта, към която би трябвало да бъдат насочени усилията в средносрочен хоризонт, е изграждането на представата за процес в дейността на органите на съдебната власт, където всеки от тях има определена роля. Непознаването на процесуалните норми, както и цялостната ниска правна култура на българските граждани, са съществени препятствия за постигането на тази цел. Именно затова, усилията на всички институции би трябвало да бъдат насочени към разясняване на процеса на установяване на истината и утвърждаване на справедливостта при запазване на правата на всички участници в процеса. Постигането на тази цел предполага висока степен на вътрешна съгласуваност в комуникационните действия на различните звена в хода на досъдебното производство и съдебния процес.

Дългосрочните общи цели на Комуникационната стратегия са:

- Създаване на виртуален, онлайн Медиен център към институционалния сайт на ВСС в Единния портал на съдебната власт, като институционална информационно-образователна медия, насочена към обществото;
- Повишаване на правната култура на обществото и познанията за функциите на отделните органи на съдебната власт;
- Повишаване на доверието на обществото и партньорите, в това число ЕС, в съдебната власт;
- Повишаване на доверието в съдебната власт, максимална прозрачност в работата ѝ, високо качество на предоставените в рамките на сектор „Правосъдие“ услуги и равнопоставен достъп до правосъдие;
- Съществено подобряване на вътрешната комуникация в и между органите на съдебната власт;
- Разработване и внедряване на Единен портал на съдебната власт в България (проект, финансиран от ОПАК и осъществяван в момента);
- Разработване и внедряване на единна информационна система на съдилищата (ЕИСС);
- Изграждане на комуникационна инфраструктура, която да обслужва органите на съдебната власт;
- Надеждна и сигурна е-комуникация между органите на съдебна и изпълнителна власт, граждани и бизнес.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегията си поставя за цел постигането на висока степен на съгласуваност, интегрираност и взаимно позитивно влияние между вътрешната и външната комуникация на органите на съдебната власт. Активният и ефективен вътрешен дебат в рамките на съдебната власт би трябвало да разширява обхвата на предоставяната към външните публики информация. На свой ред, откритостта и прозрачността в работата на органите на съдебната власт ще формират доверие в нея като гарант за демократичното развитие на България.

3.2. Специфични цели

3.2.1. Специфични цели на комуникационната политика на Висшия съдебен съвет

- Изграждане на авторитета на ВСС като основен фактор за доверие в общественополезното функциониране на органите на съдебната власт и за осигуряване независимостта на съдебната власт;
- Повишаване на ефективността на комуникация между членовете на ВСС и магистратската общност;
- Повишаване на ефективността на комуникацията на ВСС с изпълнителната и законодателната власт;
- Утвърждаване на политика на публичност и прозрачност в работата на ВСС и на комисиите на ВСС;
- Утвърждаване на международния авторитет на съдебната власт и ВСС;
- Утвърждаване на модела за активен диалог между ВСС, граждански, професионални и съсловни организации, чрез Гражданския съвет при ВСС, за провеждане на политика на гражданско участие, наблюдение и активна прозрачност при управлението на дейността на органите на съдебната власт.

3.2.2. Специфични цели на комуникационната политика на Инспектората към Висшия съдебен съвет (ИВСС)

- Популяризиране на ролята на Инспектората за доброто функциониране на съдебната власт;

57

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Повишаване на обществената видимост на работата на Инспектората;
- Използване на възможностите за популяризиране на работата на Инспектората за решаване на проблемите с разглеждането и решаването на делата в разумен срок;
- Популяризиране на аналитичната и сигнална дейност на Инспектората сред съдиите, прокурорите, следователите и адвокатите, с цел активизирането им при наличие на данни за противоречиво прилагане на определени правни норми.

3.2.3. Специфични цели на комуникационната политика на съдилищата, ВКС и ВАС

- Популяризиране структурата и функциите на съдилищата в системата на съдебната власт;
- Утвърждаване и налагане като общ стандарт на добрите практики на комуникиране на дела от обществен интерес;
- Утвърждаване и налагане като общ стандарт на добрите практики за взаимодействие с медиите;
- Утвърждаване и налагане като общ стандарт на добрите практики за комуникация с гражданите от страна на магистрати и служители;
- Унифициране на модела за предоставяне на информация чрез сайтовете на съдилищата с постепенно преминаване и интегриране на сайтовете в Единен портал на съдебната власт (Единният портал на съдебната власт е проект, финансиран от ОПАК и осъществяван в момента);
- Утвърждаване на принципа на активната комуникация на съда с обществото чрез повишаване на комуникационните умения на съдиите;
- Популяризиране на функциите на специализираните съдилища;
- Популяризиране на ролята на ВКС като висша съдебна инстанция по наказателни и граждански дела и гарант за върховенството на закона в страната;
- Предоставяне на вярна, адекватна по обем, убеждаваща и поднесена по подходящ начин информация за подобряване на общественото разбиране за спецификата на дейността на ВАС като институция, работеща за утвърждаване на върховенството на закона;
- Осигуряване на постоянна информираност на обществото относно дейността на ВАС за осъществяване на върховен съдебен надзор в административното правораздаване;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Повишаване на общественото доверие към ВКС и ВАС и за по-голямо разбиране на спецификата в дейността им чрез реализиране на утвърдената от тях комуникационна политика.

3.2.4. Специфични цели на комуникационната политика на Прокуратурата, НСлС и на следствените отдели към окръжните прокуратури

- Подобряване на общественото разбиране за спецификата на дейността на Прокуратурата като институция, работеща за утвърждаване на върховенството на закона;
- Повишаване на доверието на обществото към дейността на Прокуратурата;
- Повишаване познаваемостта на дейността на Прокуратурата сред външните целеви групи;
- Подобряване на общественото разбиране за ролята на НСлС и специфичните му функции в рамките на Прокуратурата;
- Повишаване на общественото разбиране за ролята на следствените отдели към окръжните прокуратури и техните специфични функции;
- Подобряване комуникацията с останалите органи на съдебната власт;
- Подобряване комуникацията с изпълнителната и законодателната власт;
- Подобряване на вътрешната комуникация между отделните прокуратури.

4. Целеви групи

Комуникационната стратегия на съдебната власт включва професионална и проактивна комуникация с всички потенциални общности за комуникация (целеви групи) – вътрешни и външни.

4.1. Вътрешни целеви групи

- Органи и звена на съдебната власт на всички равнища (Висш съдебен съвет, Инспекторат към ВСС, съдилища на всички нива, Прокуратура, НСлС, следствени отдели към окръжни прокуратури);

59

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Магистрати;
- Служители за връзки с обществеността и говорители на прокуратури;
- Съдебни служители.

4.2. Външни целеви групи

- Законодателна и изпълнителна власт;
- Специализирани структури на Европейския съюз в областта на правосъдието и вътрешните работи;
- Специализирани европейски структури, включително: Съвета на Европа, Европейската мрежа на съдебните съвети, Европейската асоциация на съдиите, Консултативния съвет на европейските прокурори, Балканска и Евросредиземноморска мрежа на съдебните съвети, Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела, регулаторни съдебни органи в Югоизточна Европа и т.н.;
- Професионална общност, включително юридическа - професионални и съсловни организации, ангажирани с развитието и подобряване работата на съдебната система;
- Адвокати и адвокатски сдружения;
- Граждански съвет към ВСС;
- Гражданско общество и неправителствени организации;
- Традиционни и „нови“ медии;
- Млади хора – ученици и студенти от правните факултети;
- Граждани, живеещи на територията на Република България, потребители на административни услуги - физически и юридически лица;
- Обществото като цяло.

4.3. Желана промяна

Настоящата Комуникационна стратегия на съдебната власт се стреми към постигане на следните основни резултати за отделните целеви групи:

60

Този документ е създаден в рамките на проект „Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната система“, договор №К13-15-1/04.12.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Спрямо органите и звената на съдебната власт на всички равнища – създаване на пълноценна система за вътрешна комуникация между органите и звената на съдебната власт чрез използването на информационни технологии, които позволяват действието на единна деловодна система за органите на съдебната власт, единен продукт за разпределението на делата, въвеждане на качествено съдебно-административно обслужване по електронен път и създаване на функциониращи координационни механизми за комуникация с външните публики, с отчитане на специфичното място, дейности и роля на всеки от органите на съдебната власт в нея;
- Спрямо органите на законодателната, изпълнителната и местната власт – утвърждаване на механизмите за взаимодействие при строго спазване на принципа на независимост на съдебната власт и преодоляване на възможностите и опасенията от политическа намеса в работата на съдебната власт; ефективни механизми за участие на съдебната власт в обсъждането и формирането на политики в областта на правосъдието;
- Спрямо специализираните структури на Европейския съюз, участващи в сътрудничество или наблюдение на българската съдебна власт – развитие и усъвършенстване на работещи преки комуникационни канали за директно взаимодействие по проблеми на реформата на съдебната система и участието на българската съдебна власт в процесите на формиране на общо европейско правно пространство;
- Спрямо традиционните и „новите“ медии – повишаване на качеството на медийното присъствие на съдебната власт с цел повишаване на доверието на обществото в работата на съдебната власт; изграждане на технологичен и програмен капацитет за собствено производство и разпространение на медийно съдържание чрез новите и социалните медии за създаване на алтернатива на досегашния модел на комуникация на органите на съдебната власт с медиите;
- Спрямо професионалните общности, включително юридическите професионални и съсловни организации (съдебни заседатели, вещи лица, съдебни изпълнители), ангажирани с развитието и подобряване работата на съдебната система – създаване на интерактивни и ефективни канали за комуникация, които включват двустранен обмен и активна ангажираност както в обсъждането, така и в приемането и формирането на политики в областта на съдебната власт чрез участието в Гражданския съвет към ВСС;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Спрямо гражданското общество и неправителствените организации като цяло – усъвършенстване на механизмите за взаимодействие и предоставяне на равнопоставен достъп и информация с цел повишаване на доверието;
- Спрямо младите хора – ученици и студенти от правните факултети – активизиране на ролята на органите на съдебната власт, и преди всичко съдилищата, за повишаване на правната култура на младите хора в България, запознаване с правото и характеристиките на органите на съдебната власт, активизиране участието на органите на съдебната власт в процеса на професионална подготовка на бъдещите юристи;
- Спрямо широката общественост и потребителите на административни услуги - физически и юридически лица – потребителите на услуги и информация да бъдат в центъра на съдебно-административното обслужване. Да се подобри отчетността и прозрачността при осигуряването на електронните услуги и вземането на решения за повишаване на доверието и изграждането на чувство за справедливост в българските граждани, както и на разбирането за съдебната власт като гарант и защитник на техните интереси и граждански права.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Раздел IV. СТРАТЕГИЧЕСКИ ПОДХОДИ И ДЕЙНОСТИ

1. Общи подходи

Общата цел на публичните комуникации на съдебната власт е не само да информира обществото за предприетите мерки за гарантиране на справедливостта, върховенството на закона и правата на гражданите, но в същото време и да повишава общото равнище на осведоменост, информираност и разбиране за структурата и дейността на съдебната власт правната култура. Цялостният подход на Стратегията е на вътрешна съгласуваност на комуникационните действия в рамките на съдебната власт, която да позволи в максимална степен за външните публики да възникне представата за самия съдебен процес.

Стратегическият подход на Комуникационната стратегия на съдебната власт е **проактивност** и **професионализация** на комуникационните процеси.

За целите на настоящата Стратегия **проактивна комуникация** означава целенасочена дейност на органите на съдебната власт по формирането на общественото мнение и по съдържанието на обществения дебат по темите на съдебната власт.

По смисъла на настоящата Стратегия **професионализация на комуникационните процеси** означава повишаване на статута и професионалната подготовка и гарантиране на ресурсното осигуряване на представителите и звената на съдебната власт, отговорни за комуникацията - административни ръководители, говорители, специалисти за връзки с обществеността и служители в органите на съдебната власт, ангажирани в директен контакт с гражданите.

Организацията на комуникационните процеси в настоящата Стратегия се подчинява на принципа на т.нар. каскадна комуникация - координиране и съгласуване на публичната комуникация на всички равнища и от всички участници в комуникационния процес. Каскадната комуникация позволява гражданите да си изградят цялостна представа за работата на съдебната власт, за установяването на истината и гарантирането на справедливостта като резултат от усилията на различни институции в рамките на съдебната власт. В практически план това означава на всяка фаза от началото на досъдебното производство, до края на съдебната фаза, всеки говорител или експерт „Връзки с обществеността“ на органите на съдебната власт да представя

63

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

информацията като част от цялостния процес на търсене и установяване на истината по случая.

Настоящата Стратегия **надгражда над комуникационните стратегии, политики и практики на органите на съдебната власт** с цел постигане на каскаден ефект на комуникацията и реализация на общата цел – изграждане на обществено доверие, утвърждаване на върховенството на закона и на чувството за справедливост у българските граждани. Тя представлява платформа за синхронизиране на комуникационните политики на отделните органи на съдебната власт при строго спазване на определените от закона техни специфични функции.

2. Специфични комуникационни подходи и особености на отделните органи на съдебната власт

2.1. Специфични особености на комуникацията на Висшия съдебен съвет

Комуникационната стратегия на ВСС се подчинява на приетата Комуникационна политика на ВСС, която определя приоритетните направления, принципите, целите и подходите в комуникацията на Съвета.

- ВСС е колективен орган, представляващ цялата съдебната власт, в която влизат органи с различни функции и нерядко с разнопосочни мнения, които трябва да бъдат комуникирани равнопоставено и балансирано към съответните целеви групи;
- В комуникацията на ВСС се налага излъчване на послания, включващи както мнението на мнозинството, около което се е оформило конкретно решение, така и на магистратите с различно мнение;
- ВСС е основен източник и координационен център на вътрешната комуникация в цялата съдебна власт;
- ВСС като защитник на правовия ред, интересите и независимостта на съдебната власт има функцията на „колективен говорител“ на цялата съдебна власт по отношение на другите власти и в очите на обществото;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- В тази връзка има необходимост от изграждане на образа на магистратите от ВСС и особено на Представляващия ВСС като публични фигури със стабилно присъствие в общественото и медийното пространство;
- ВСС е и основен партньор на българската съдебна власт с институциите на ЕС и със съдебната власт на страните членки;

Комуникацията на ВСС на равнище Европейски съюз е от изключително значение предвид постоянната работа по Механизма за сътрудничество и проверка (МСП) и предвид необходимостта от повишаване на доверието на партньорите на България в ЕС в българската съдебна власт. Българската съдебна власт има важна роля и предвид приетата политика на ЕС в областта на правосъдието до 2020 година с акцент върху повишаване на взаимното доверие, улесняване на мобилността и принос за икономическия растеж. Това налага ВСС да води:

- Активна комуникация с представителите на Европейската комисия, ангажирани с работа по МСП;
- Активна комуникация с посланици на страните членки;
- Активна комуникация на равнището на европейските институции – Комисия, Парламент, Съвет;
- Активна комуникация през професионални структури като Европейската мрежа на съдебните съвети (ЕМСС) за:
 - Анализ и информация между структурите и компетенциите на Мрежата;
 - Обмяна на опит във връзка с организацията и функционирането на съдебната система;
 - Въпроси, отнасящи се до независимостта на съдебната система и въпроси от общ интерес;
 - Осигуряване на експертизи, опит и предложения към институциите на Европейския съюз, както и към други национални и международни организации;
- Активна комуникация с Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела за:
 - Съдебно сътрудничество по трансгранични дела;
 - Информирание на обществеността относно трансграничния достъп до правосъдие;
 - Оценка и обмен на опита по прилагането на правото на Съюза;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Активна комуникация с Консултативния съвет на европейските съдии (КСЕС) за спазване на основните принципи на Магна харта на съдиите, приета на 17.10.2010 година в Страсбург;
- Активна комуникация със Съвета за регионално сътрудничество (СРС) за:
 - Сътрудничество и съвместни проекти в областта на правосъдието и вътрешните работи;
 - Реформи в правоприлагащите органи и съдебната система;
- Активна комуникация с Балканска и Евросредиземноморска мрежа на съдебните съвети за:
 - Защитаване и укрепване статута на съдии и прокурори;
 - Засилване на доверието на съдебната власт;
 - Повишаване на ефективността на правосъдието;
- Представяне на добрите постижения на българските магистрати по отношение международното правно сътрудничество.

Тази тема до сега не е била предмет на целенасочено представяне, а именно чрез нея могат да бъдат представени редица положителни резултати, постигнати от българските магистрати в сътрудничество с техните колеги от Европейския съюз и в международен мащаб. Ефективната комуникация на досегашните постижения в тази насока ще създаде подходяща публична среда за представянето на конкретните действия и промени, които извършва съдебната власт, за да отговори на европейските усилия за постигане на все по-висока степен на хармонизация при гарантирането на върховенството на закона и правата на гражданите.

2.2. Специфични особености на комуникацията на Инспектората към Висшия съдебен съвет (ИВСС)

Организацията на комуникационната дейност на Инспектората към ВСС се определя от специфичните му функции и се ръководи от Правилника за организация на дейността му. Спецификата включват:

- Комуникация по извършваните проверки на организацията на административната дейност на органите на съдебната власт и проследяването на движението на делата в досъдебна и съдебна фаза;
- Комуникация по проверките за разглеждане и решаване на делата в разумен срок;

66

Този документ е създаден в рамките на проект „Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната система“, договор №К13-15-1/04.12.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

- Комуникация по предложенията до ВСС за налагане на дисциплинарни наказания на магистрати.

От тази гледна точка, активната комуникация на работата на Инспектората допринася за прозрачността на съдебната власт и е важен компонент от изграждането на обществено доверие към нея.

2.3. Специфични особености на комуникацията на съдилищата, ВКС и ВАС

Преобладаващата част от съдилищата в България имат разработени документи, които регламентират комуникационната им политика и стратегия. Настоящата Стратегия на съдебната власт цели унифицирането и приравняването на комуникацията на съдилищата по най-високите стандарти, прилагани в публичната комуникация. Комуникацията между съдилищата се характеризира по-скоро с мрежовиден, хоризонтален характер, за разлика от ПРБ.

Сред специфичните задачи в тази област са:

- Създаване на единен формат за предоставяне на информация на гражданите;
- Създаване на единен формат за предоставяне на информация на медиите, при отчитане на обстоятелството, че комуникирането на съдебни решения е съобразено с инстанционността и силно ограничените възможности до окончателно произнасяне на последната инстанция;
- Приемане и прилагане на единна политика по отношение на достъп на камери, фотоапарати и мобилни телефони в сградите на съда;
- Уеднаквяване на обема и качеството на предоставяната информация;
- Унифициране на визията, структурата и функционалностите на интернет страниците на съдилищата и интегрирането им с портала на съдебната власт;
- Създаване на общ подход и стандарти за работа със социалните медии;
- Преминване на действащите в съдилищата експерти „Връзки с обществеността“ на пряко подчинение на административните ръководители;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Въвеждане на позицията на експерти „Връзки с обществеността“ на съдилищата в апелативните райони (в настоящия момент такива експерти има само в Пловдив, Велико Търново и София), които да подпомагат професионализацията на връзките с обществеността на съдилищата, които не разполагат със собствени експерти;
- Уеднаквяване на изискванията за комуникационната визия вътре в сградите на съдилищата – организация и вид на информацията;
- Въвеждане на високи комуникационни стандарти при общуването на съдебната администрация с гражданите, посещаващи съда.

2.4. Специфични особености на комуникацията на ПРБ, включително НСлС и следствените отдели към окръжните прокуратури

Специфичните принципи и механизми за осъществяване на комуникацията на органите на Прокуратурата произтичат от

- Конфиденциалния характер на информацията;
- Високото равнище на централизираност и субординация в дейността на Прокуратурата;
- Висока степен на координираност между звената на Прокуратурата, следствените отдели към окръжните прокуратури и органите на МВР.

Прокуратурата на България разполага с нормативно регламентирана, подробно разработена, въведена и унифицирана практика в областта на публичната комуникация, основана на Медийната стратегия на Прокуратурата и „Инструкция за работата и взаимодействието на Прокуратурата на Република България с медиите“. Инструкцията прецизно регламентира публичните комуникации на органите на Прокуратурата в Раздел 2 - Статут и правомощия на говорителя на съответната прокуратура – от т. 1 до т. 16.

От гледна точка на настоящата Стратегия на съдебната власт е необходимо да се подчертаят законово регламентираните различия при предоставяне на информация от органите на Прокуратурата, които представляват предизвикателство при общуването с медиите.

Комуникиране на отказ за даване на информация:

68

Този документ е създаден в рамките на проект „Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната система“, договор №К13-15-1/04.12.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

По силата на Закона за съдебната власт Прокуратурата не предоставя информация по факти, обстоятелства и данни по преписки и дела, за които информацията е държавна или друга защитена от закона тайна - служебна тайна), или противоречи на разпоредбите за поверителност на информацията. Информация не се предоставя и в случай, че даването ѝ и огласяването на сведения ще осуетят, застрашат, затруднят или ще забавят работата по разследването.

Професионалната комуникация на този отказ трябва да води до повишаване на разбирането и правната култура на обществото и да избягва създаването на впечатление за прикриване на информация. По аналогичен начин се третира и комуникацията на резервираност при предоставянето на информация или ограничаване в съдържанието на предоставената информация по законови съображения.

Поведение при разнопосочна комуникация на съдилищата и Прокуратурата

Комуникационната стратегия на съдебната власт поставя въпроса за изграждане на консултативни механизми и модели на вътрешна комуникация между съд и Прокуратура. Тъй като проблемът е съдържателен, а не комуникационен, решение трябва да се търси в посока комуникация на различни позиции при запазване на достойнството и уважението към другата институция, повишаване на правната култура на гражданите и изграждането на разбиране за различните функции на отделните органи на съдебната власт в досъдебна и съдебна фаза на процеса.

На основата на препоръки, направени от участниците във фокус-групите, работните срещи и интервютата по създаването на настоящата Стратегия, се препоръчва назначаване на експерти „Връзки с обществеността“ в Прокуратурата, на равнище апелативни райони, които да подпомагат говорителите на прокуратурата – действащи прокурори - и да съдействат за утвърждаването на надеждни комуникации с медиите при съблюдаване на специфичните, законови изисквания за работа на Прокуратурата.

Мястото на Националната следствена служба и на следствените отдели към окръжните прокуратури в рамките на Прокуратурата не позволяват и не предвиждат воденето на самостоятелна комуникационна политика. В същото време НСлС и следствените отдели имат свои специфични принципи и цели на комуникацията в помощ на цялостната комуникация на Прокуратурата. Те включват:

69

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Необходимост от повишаване на общественото разбиране за ролята и функциите на НСлС и следствените отдели;
- Използване на възможностите за подпомагане на комуникацията на Прокуратурата;
- Необходимост от пряка координация по въпросите на комуникацията с пресслужбите на други органи на съдебната власт, ведомства, организации и институции;
- Информирание средствата за масово осведомяване за образуването и произнасянето на заключителния съдебен акт по дела със значим обществен интерес.

3. Дейности и мерки

3.1. Вътрешна комуникация в съдебната власт

3.1.1. Дейности и мерки по специфичната вътрешна комуникация, осъществявана от ВСС

Целта на дейностите в това направление е да набележи приоритетите на ВСС за подобряване на комуникацията между органите на съдебната власт, общността на магистратите и съдебната администрация за ефективно правосъдие чрез гарантиране на добро управление на човешкия и финансовия ресурс на властта за компетентна и отговорна работа на отделните магистрати и ръководните органи.

Конкретните мерки за подобряване на вътрешната комуникация в съдебната власт, както и планирането на вътрешната комуникация през използваните канали за осигуряване на обратна връзка от представителите на съдебната власт, включват:

- Създаване и използване на единен регламент за стратегическото и текущото планиране и осъществяване на вътрешната комуникация;
- Създаване на механизъм за комуникация между членовете на ВСС и магистратските общности, които са ги избрали;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Гарантиране на необходимото ресурсно - технологично и експертно - осигуряване на вътрешната комуникация във всяко от отделните звена на властта;
- Разработване и утвърждаване на каналите за подобряване на вътрешната комуникация;
- Разработване на методи за насърчаване на обратната връзка и отдалечаване от подхода на комуникации "отгоре-надолу".

Мерки на ВСС за унифициране на комуникационната практика в органите на съдебната власт:

- Актуализиране и унифициране на визията и съдържателната структура на ползваните от съдилищата информационни материали, бланки, интернет сайтове и други комуникационни средства. Пример за унифицирането на сайтовете е новият сайт на Прокуратурата;
- Унифициране на политиката на взаимодействие с медиите за магистратурата в България, при съобразяване със спецификата в дейността на всяка институция от органите на съдебната власт;
- Унифициране на практиката по Закона за достъп до обществена информация;
- Разработване на инструкции за координация на текуща комуникационна дейност между органите на съдебната власт по конкретни казуси;
- Възприемане на единна политика за комуникация в екстрени ситуации;
- Разработване на практически указания за използването на социалните мрежи във вътрешната комуникация;
- Утвърждаване на добрите практики и налагане като модели на работа на институциите на съдебната власт с местните общности и целеви социални групи за постигане на обществено доверие, повишаване на правната култура на гражданите и ефективна превенция (Дни на отворени врати, работа с ученици и студенти и т.н.);
- Промяна на модела на комуникация с вътрешната публика – утвърждаване на вътрешната интранет страница на съдилищата и

71

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

прокуратурите като комуникационен канал за по-бърз, гъвкав и ефективен информационен обмен.

Конкретните дейности са съобразени с областите независимост, отчетност, прозрачност, диалогичност и ефективност на органите на съдебната власт, реформа и ефикасност на съдебната система, и са следните:

- 1) Технологично **обновяване и модернизирание сайта на ВСС** по съвременен европейски модел, ориентиран към информационните потребности на външните и вътрешните потребители;
- 2) **Създаване на защитен интерактивен, професионален форум** (отделни секции за съдии, прокурори и следователи) на обновената интернет страница на ВСС за предварително обсъждане на проекторешения, по приоритетите на администриране работата на съдебната власт. Целта на тази дейност е да се утвърдят интерактивни форми на комуникация на ВСС с посочената ключова общност за подобряване обмена на информация, за по-добро разбиране, съвместни действия и споделена отговорност за резултатите;
- 3) На обновената интернет страница на ВСС се **създават активни on-line тематични раздели за дейността на комисиите и работните групи към ВСС**, в които участват магистрати и съдебни служители от цялата страна, чрез предварително задаване на дневен ред, съгласуване на определени часове за on-line дискусия;
- 4) Изграждане и поддържане на **Единен портал на съдебната власт** за електронно правосъдие по модела на портали, изградени в страните членки на ЕС. Порталът е ориентиран към нуждите на потребителите и предоставя цялостна информация за съдебната власт от гледна точка на потребностите на гражданите. В същото време той поддържа и ресурсите, необходими за вътрешна комуникация в съдебната власт – като регистъра на постановените съдебни актове, регистър на досъдебните производства и др. Изграждането на Единен портал е проект, финансиран от ОПАК и осъществяван в момента. Изграждането му е заложено като Приоритетно направление №1 в Плана за действие за изпълнение на комуникационната политика на ВСС 2014-2018;
- 5) **Интегриране на информацията** от интернет страниците на отделните звена на съдебната власт и на ВСС **в единния Портал на съдебната власт** с цел гарантиране на активен диалог, равнопоставен достъп и

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- демократично участие на ключовите общности в процеса на администриране дейността на съдебната власт;
- 6) **Утвърждаване на редовна практика на провеждане на срещи по места** с административни ръководители и действащи магистрати и съдебни служители по въпроси, свързани със стратегическите политики на ВСС, както и по теми, изискващи методическа подкрепа от страна на ВСС към съдебните органи;
 - 7) **Провеждане на тематични професионални дебати** по апелативни райони за активна професионална комуникация, която позволява вътрешна прозрачност на системата и гарантира вътрешното доверие между професионалните общности;
 - 8) **Създаване на работни групи с участие на магистрати за обсъждане на предложения за законодателни промени и за изразяване на единно становище на магистратската общност;**
 - 9) **Утвърждаване на практика на шестмесечни общи събрания** на администрацията на ВСС и членовете на ВСС;
 - 10) **Утвърждаване на практиката по създаване на работни групи с участието на магистрати към постоянните комисии на ВСС;**
 - 11) Директна комуникация - организиране на работни срещи на представители на отделните звена на съдебната власт за постигане на консенсус по принципите и механизмите на вътрешната комуникация;
 - 12) **Изготвяне на практически помагала за вътрешна комуникация,** провеждане на обучение по прилагането на правилата;
 - 13) Създаване на механизъм за **обратна връзка с Гражданския съвет по направените от него предложения;**
 - 14) Създаване на виртуален **Медиен център към единния портал на съдебната власт** като интерактивен електронен медиен канал, интелигентна система за управление на информацията за съдебната власт, образователен, медиен институционален канал, адекватен на актуалната медийна и технологична реалност (*моделът на виртуалния Медиен център е подробно разработен в Приложение 3 към настоящата Стратегия*);
 - 15) **Утвърждаване и разширяване обхвата на модела на Пилотната образователна програма на ВСС „Отворени съдилища и прокуратури“** сред ученици с цел повишаване на тяхната информираност за

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

структурата, функциите и значението на съдебната власт в Република България;

16) Утвърждаване и надграждане на модела на Стажантската програма в Администрацията на ВСС.

3.1.2. Дейности и мерки по специфичната комуникация, осъществявана от ИВСС

Конкретните дейности за постигане на специфичните цели в комуникацията на ИВСС са следните:

- 1) **Разпространение на информация сред вътрешните целеви групи за текущи дейности на ИВСС** (чрез изпращане на информация по електронна поща, публикуване на информация във вътрешни бюлетини, Интранет и други вътрешни канали за комуникация);
- 2) **Провеждане на периодични срещи по места с цел подобряване на комуникацията с отделните звена от съдебната власт, популяризиране на постигнатото в дейността на ИВСС**, събиране на информация чрез личен контакт за сигнали, данни за противоречива съдебна практика и друга информация;
- 3) **Провеждане на проучване сред вътрешните целеви групи** (самостоятелно от ИВСС или чрез включване на въпроси относно ИВСС към проучване на ВСС, при възможност и наличие на такова) относно начините за получаване на информация за дейността на ИВСС от представители на целевите групи, предложения и идеи за подобряване на комуникацията между ИВСС и целевите групи (възможно е да се осъществи такова проучване онлайн);
- 4) **Участие в организирани работни срещи с представители на отделните органи** на съдебната власт за постигане на консенсус по принципите и механизмите на вътрешната комуникация;
- 5) **Изготвяне на база данни с магистратите и резултатите от направените им проверки от ИВСС**, за улесняване предоставянето на информация на Комисията по предложенията и атестирането, Комисията по професионална етика и превенция на корупцията, Комисията по дисциплинарните производства, Комисията по предотвратяване и установяване на конфликт на интереси и взаимодействие с ИВСС;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- 6) **Предоставяне на периодична информация** на ВСС за резултати от направени проверки на магистрати и по разглеждането на делата в разумен срок.

3.1.3. Дейности и мерки по специфичната вътрешна комуникация, осъществявана от съдилищата

Комуникацията включва следните дейности:

- 1) **Участие в тематични професионални дебати** по апелативни райони за обсъждане на съдебна практика, актуални теми, свързани с ефективността на правораздавателната дейност, достъпа до услуги и информация и публичност, за активна професионална комуникация, която позволява вътрешна прозрачност на системата и гарантира вътрешното доверие между професионалните общности;
- 2) **Разработване на механизъм за участие на експертите „Връзки с обществеността“ в екипа на всеки съд** при вземане на важни решения, свързани с управлението на комуникациите на всички нива;
- 3) **Утвърждаване на добри практики за координация на комуникацията** с говорителите и служителите за връзки с обществеността на другите органи на съдебната власт.

Наложителни промени от административна гледна точка:

- **Действащите в съдилищата експерти „Връзки с обществеността“ да преминат на пряко подчинение на административните ръководители, а не на съдебните администратори или административните секретари.** Тази промяна в Правилника за работа на съдебната администрация е необходима предвид подобряване на комуникацията на съда и ролята на съвременния институционален експерт „Връзки с обществеността“;
- **Осигуряване на ресурси за назначаване на щатни експерти „Връзки с обществеността“, работещи на равнище апелативен район, които да подпомагат районните и окръжните съдилища в комуникационната им дейност.**

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3.1.4. Дейности и мерки по специфичната вътрешна комуникация, осъществявана от Прокуратурата, вкл. НСлС и следствените отдели към окръжните прокуратури

Вътрешната комуникация с останалите органи на съдебната власт включва следните дейности:

- 1) Осъществяване на директна комуникация – организиране и участие в работни срещи на представители на отделните органи на съдебната власт за постигане на консенсус по принципите и механизмите на вътрешната комуникация;
- 2) **Провеждане на анализ на модела на комуникация** на говорителите на прокуратурите с медиите и анализиране възможността за назначаване на **експерти „Връзки с обществеността“ в Прокуратурата на равнище апелативни райони**, които да подпомагат говорителите на Прокуратурата – действащи прокурори - и да съдействат за утвърждаването на надеждни комуникации с медиите при съблюдаване на специфичните, законови изисквания за работа на Прокуратурата;
- 3) Провеждане на периодични курсове за обучение/допълнителна квалификация на всички говорители/експерти „Връзки с обществеността“ за повишаване капацитета за работа с обществеността и комуникационни умения. Тези курсове могат да бъдат организирани и в Националния институт по правосъдие;

3.2. Външна комуникация на съдебната власт

3.2.1. Дейности и мерки по комуникацията със законодателна, изпълнителна и местна власт

Органите на съдебната власт осъществяват редовна комуникация с органите на другите власти – изпълнителна, законодателна и местна - в зависимост от своето място и функции в структурата на съдебната власт.

Комуникацията с другите власти цели установяване на баланс на взаимодействие, повишаване на доверието и утвърждаването на съдебната власт като независима и прозрачна с цел гарантиране на правовия ред в страната за утвърждаване върховенството на закона.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Пример за оперативно взаимодействие между властите са действията по **въвеждането на електронно правосъдие**. От тази гледна точка Комуникационната стратегия на съдебната власт подпомага постигането на надеждна комуникация между органите на съдебна власт с останалите власти, гражданите и бизнеса, осигуряването на равнопоставен електронен достъп до е-правосъдие, както и подобряване на достъпа и комуникацията между съществуващите информационни регистри, обслужващи съдебната власт, и подпомага постигането на целите на реформата на съдебната власт.

Основно послание към останалите власти: съдебната власт е независима и прозрачна, гарантира правовия ред в страната и работи за утвърждаване върховенството на закона.

Канали за комуникация: директни контакти, съвместна работа в работни групи по конкретни теми, работни срещи и форуми.

3.2.1.1. Дейности и мерки по комуникацията на ВСС с другите власти

Конкретните мерки и дейности са:

- **Инициране и създаване на работни групи** по дискуссионни въпроси;
- Предоставяне на становища по законопроекти и подзаконови нормативни актове;
- **Организиране на собствени комуникационни инициативи** - проактивна политика на съдебната власт към другите власти, при която съдебната власт лансира теми и своята гледна точка към тях в зависимост от собствения си дневен ред;
- **Осъществяване на директна комуникация** - организиране на срещи на представители на съдебната власт с представители на другите власти;
- **Работа с неправителствени организации** – участие в съвместни инициативи с представители на гражданското общество, насочени към другите власти;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3.2.1.2. Дейности и мерки по комуникацията на Инспектората към ВСС с другите власти

За постигане на специфичните цели на комуникацията на ИВСС и подобряване комуникацията с другите власти, следва да се предприемат следните конкретни дейности:

- Периодично предоставяне на информация под формата на анализи и обобщаващи доклади за идентифицирани проблеми с предложения за решаването им към законодателната и изпълнителната власт;
- Участие в работни групи с представители на законодателната и изпълнителната власт;
- Провеждане на периодични срещи с представители на законодателната и изпълнителната власт, другите държавни органи и органите на местно самоуправление;
- Предоставяне на резюме на годишния отчет на ключови представители на тези целеви групи.

3.2.1.3. Дейности и мерки по комуникацията на съдилищата със законодателна, изпълнителна и местна власт

Конкретните мерки и дейности са:

- Участие в работни групи с представители на законодателната и изпълнителната власт;
- Предоставяне на становища по законопроекти и подзаконови нормативни актове;
- Съдействие на местната власт в провеждането на обучения на съдебни заседатели и на служители, отговорни за връчването на съдебни документи в по-малките населени места.

3.2.1.4. Дейности и мерки по комуникацията на Прокуратурата, вкл. НСлС и следствените отдели към окръжните прокуратури със законодателна и изпълнителна власт

Конкретните мерки и дейности са:

78

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Координиране на комуникационната дейност при осъществяване на дейностите на Прокуратурата, в това число Апелативната специализирана прокуратура и Специализираната прокуратура и НСлС с МВР, ДАНС и други органи на изпълнителната власт по конкретни случаи;
- Участие в работни групи с представители на законодателната и изпълнителната власт;
- Предоставяне на становища по законопроекта и подзаконовите нормативни актове.

3.2.2. Дейности и мерки по комуникацията с органите на ЕС, международни, европейски и регионални асоциации и организации

3.2.2.1. Дейности и мерки по комуникацията на ВСС с органите на ЕС, международни, европейски и регионални асоциации и организации

Конкретните мерки и дейности за реализирането на програмните и технологични решения за комуникация с тази целева група включват:

- Информационни кампании – водене на проактивна информационна кампания спрямо институциите на ЕС, при която българската съдебната власт представя своята гледна точка за постигнатия напредък по МСО и по общото европейско пространство на правосъдието;
- Директна комуникация - организиране на срещи на представители на съдебната власт с представители на европейските институции, посланици на страни членки;
- Установяване на комуникационни канали и поставяне начало на двупосочна комуникация с медиите, формиращи мнение в Брюксел;
- Интернет - поддържане и актуализиране на интернет страницата на ВСС на английски език, разпространение на електронни бюлетени и комуникация в социалните мрежи на английски език;
- Участие на представители на ВСС и българската съдебна власт в международни форуми;
- Активна комуникация през професионалните структури, като Европейската мрежа на съдебните съвети (ЕМСС);

79

Този документ е създаден в рамките на проект „Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната система”, договор №К13-15-1/04.12.2013 г., който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Активна комуникация с Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела;
- Активна комуникация със Съвета за регионално сътрудничество (СРС);
- Активна комуникация с Балканска и Евросредиземноморска мрежа на съдебните съвети.

3.2.2.2. Дейности и мерки по комуникацията на ИВСС с органите на ЕС, международни, европейски и регионални асоциации и организации

- Съвместно с ВСС – участие в информационните кампании спрямо институциите на ЕС, при които българската съдебната власт представя своята гледна точка за постигнатия напредък по МСО и по общото европейско пространство на правосъдието;
- Участие в международни срещи и конференции.

3.2.2.3. Дейности и мерки по комуникацията на съдилищата с органите на ЕС, международни, европейски и регионални асоциации и организации

- Участие в срещи с представители на целевата група;
- Участие в международни форуми;
- Участие в работни групи с представители на целевите групи;
- Поддържане на версия на английски език на сайтовете на съдилищата.

3.2.2.4. Комуникация на Прокуратурата с органите на ЕС, международни, европейски и регионални асоциации и организации

- Участие в срещи, форуми с представители на целевата група, включително с Международната асоциация на прокурорите, Европейската правна мрежа, Европейската съдебна мрежа, Консултативен съвет на европейските прокурори, Асоциация на прокурорите от Югоизточна Европа;
- Съвместно с ВСС – участие в информационните кампании спрямо институциите на ЕС, при които българската съдебната власт представя

80

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

своята гледна точка за постигнатия напредък по МСО и по общото европейско пространство на правосъдието;

- Участие в работни групи с представители на целевите групи;
- Поддържане на версия на английски език на сайтовете на прокуратурите.

3.2.3. Дейности и мерки по комуникацията на ВСС с Гражданския съвет към ВСС

За постигане на поставените цели, следва да се осъществят следните дейности:

- Създаване на методика за наблюдение процесите на партньорство и взаимодействие между ВСС и Гражданския съвет към ВСС;
- Създаване на регламент за предоставяне на обратна връзка на Гражданския съвет по направени от тях предложения. В случаи на неприемане на предложения на Гражданския съвет от ВСС да се предоставя обратна връзка с мотивите за неприемането или частичното приемане;
- ВСС да създава и реализира партньорски проекти с НПО от Гражданския съвет, насочени към повишаване капацитета на ръководния орган на съдебната власт;
- Оказване на експертна помощ от страна на Гражданския съвет в инициативи на ВСС.

3.2.4. Дейности и мерки по комуникацията с професионалната юридическа общност и граждански организации

Комуникационната стратегия цели подобряване на комуникацията с гражданските, професионални и съсловните организации, ангажирани с развитието и подобряването на работата на съдебната власт, чрез създаване на устойчиви механизми за привличането им като ефективен коректив на администрирането на съдебната власт.

Конкретните дейности за комуникация с тази целева група се отнасят за всеки един от органите на съдебната власт и включват:

- Създаване и реализиране на партньорски проекти с НПО, насочени към повишаване капацитета (обучение) на ръководния орган на съдебната

81

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

власт за ефективно партньорство с граждански организации (обучителни семинари, дискусии, кръгли маси);

- Разработване и прилагане на план за осъществяване на регулярни контакти и тематични срещи с ключови представители на професионалната общност/лидери на мнение по теми, свързани с функционирането и реформите в съдебната власт;
- Съвместно участие в инициативи, насочени към подобряване на средата за функциониране на съдебната власт – кръгли маси, семинари, конференции, информационни кампании и т.н.
- Ангажиране на граждански организации в информационни кампании – водене на проактивна информационна политика спрямо тази целева група с цел въздействие върху професионалната общност и широката общественост;
- Разпространение на електронни бюлетини и комуникация в социалните мрежи. Осигуряване на достъпни форми за обратна връзка с тази целева група (онлайн анкети и др.).

3.2.5. Дейности и мерки по комуникацията с гражданското общество

В тази целева група влизат неправителствени организации и неформални граждански общности, които изразяват и защитават разнообразни обществени интереси и нерядко търсят помощта на съдебната власт за налагане на върховенството на закона. Чрез комуникацията с тези общности съдебната власт има възможност да аргументира мнения и разпространява своите послания до техните членове – в голямото си мнозинство обществено активни граждани, лидери на обществено мнение, които могат да допринесат за повишаване на доверието във властта.

Описаните по-долу конкретни дейности се отнасят за всеки един от органите на съдебната власт, като ролята на ВСС в процеса е да инициира и координира осъществяването на дейностите.

3.2.5.1. Дейности и мерки по комуникацията на ВСС с гражданското общество

82

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

За подобряване диалога на органите на съдебната власт с гражданското общество, Комуникационната стратегия предлага ВСС да координира и/или проведе следните дейности:

- Разработване и внедряване на единни стандарти за обслужване на гражданите в администрацията на съдилищата и прокуратурите в страната и за наблюдение изпълнението на въведените стандарти;
- Периодично изследване на възприятието на гражданите за образа на съдебната власт и отделните ѝ институции. Резултатите да се използват в процеса на планиране и ресурсно осигуряване на комуникационната дейност за следващи периоди;
- Разработване и прилагане на план за осъществяване на регулярни контакти и тематични срещи с ключови представители и лидери на общественото мнение сред гражданското общество по тематични области, свързани с различни интереси на гражданите – например прилагане на законодателството за опазване на околната среда, за гарантиране права на потребителите, за развитие на бизнессредата и др.;
- Активна комуникация с водещи организации на гражданското общество по приоритетите и проблемите на съдебната власт с цел изграждане на доверие;
- Активна работа за повишаване на правната култура на гражданите.

3.2.6. Дейности и мерки по комуникацията с медиите

Комуникацията на органите на съдебната власт с медиите се подчинява на законовите изисквания и ограничения за предоставяне на информация на обществеността и се ръководи от принципа на проактивната комуникация, при която съдебната власт се стреми да формира дневния ред на общественения дебат по темите, свързани с нейното функциониране.

С цел унифициране на практиката в съдебната власт за осъществяване на връзки с медиите, е необходимо да се приложат следните общи разпоредби, общи функции на комуникационните структури и говорители и препоръки, валидни за Висшия съдебен съвет, съдилищата и Прокуратурата.

Общи разпоредби:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Комуникационните структури са организирани на ниво Висш съдебен съвет – КПК и ДПКП, за съдилищата – пресслужби - и за Прокуратурата – говорител на главния прокурор и говорители на прокуратурите; те са на пряко подчинение на ръководителя на съответната институция.
- Висшият съдебен съвет, съдилищата и Прокуратурата, съответно назначават свой говорител или експерт „Връзки с обществеността“, които са:
 - за ВСС – говорител е Представляващият ВСС, съгласно Правилника за организацията и дейността на ВСС и неговата администрация;
 - за Прокуратурата – говорителят се избира съгласно „Инструкция за работата и взаимодействието на ПРБ с медиите“, която урежда и статута на говорителите на прокуратурите;
 - за съдилищата - с конкурс от външни експерти или специалисти по комуникации, или действащи съдии, или упълномощени съдебни служители;
- Лицата, определени за връзки с медиите за съда и прокуратурите, са тези, които предоставят на медиите информация от обществен интерес. Съдиите, помощният персонал и съответните служители в съдилищата и Прокуратурата нямат право да предоставят информация за дела, които са заведени в съда или Прокуратурата. Те трябва да насочват лицата, желаещи да получат информация, към комуникационните структури;
- Прокурорите имат право да предоставят данни и информация от обществен интерес директно на медиите, съгласно Раздел V, т. 1 – до т.4. на Медийна стратегия на ВКП и на „Инструкция за работата и взаимодействието на ПРБ с медиите“ на Главния прокурор за връзките с медиите и при условие, че не се нарушават други влезли в сила заповеди и разпоредби;
- Официална информация за връзка (име, адрес, телефон, факс, електронна поща) с говорителите и комуникационните структури във всички съдилища, прокуратури и Висшия съдебен съвет се публикува на интернет страницата на съответната институция. Централизиран списък с тази информация се публикува на интернет страницата на Висшия съдебен съвет;
- Всички отдели и структури на институцията трябва да оказват ефективно съдействие на комуникационните структури (експерти „Връзки с обществеността“ и говорителите), за да могат те да изпълняват своите специфични функции;
 - В случаите, когато включват институционална позиция или реакция при извънредна ситуация, говорителят/ неговият заместник трябва да поиска изрични инструкции от ръководителя на институцията и да ги спазва;

- В случаите, когато се иска информация за дейността на говорителя като съдия или прокурор или информация за дело, което той/тя работи, тази информация ще бъде публично оповестена от Председателя на съда/административния ръководител на Прокуратурата или от друго посочено от тях лице.

Общи функции на комуникационните структури и говорителя

- Комуникационните структури на Висшия съдебен съвет и Прокуратурата, ВКС, ВАС и специализираните съдилища и прокуратури ежедневно изготвят централен преглед на пресата и го предоставят на съдилищата и Прокуратурата чрез комуникационните си структури. Вниманието е насочено към статии в пресата и записи/снет текст от аудиовизуални материали във връзка със съдебната система, висящи дела, начина, по който се управляват, документални филми, посветени на качеството на правосъдието и на дейността на правораздавателните органи;
- Комуникационните структури в териториалните съдилища ежедневно трябва да изготвят преглед на регионалния печат, който да се предоставя на служителите в институцията всяка сутрин;
- Ако в медиите има статии, свързани с работата на правораздавателните органи, както и с начина, по който те са работили, комуникационните структури следва да информират председателя на съда/ръководителя на Прокуратурата. Ако има аспекти, които са от компетентността на Висшия съдебен съвет, комуникационните структури/представляващия ВСС и КПК, също следва да се съгласува;
- Комуникационните структури ръководят дейността по акредитиране на представители на медиите на ниво Висш съдебен съвет, съдилищата и Прокуратурата;
- Акредитацията на представители на медиите се извършва въз основа на заявление, отправено в писмена форма, по телефона или устно, където се посочва името и фамилията на въпросното лице, името на институцията, която трябва да бъде акредитирана, ако е необходимо, и данни за контакт и копие от служебна карта или подобен документ на представителя на медиата;
- Акредитацията на представители на централната преса при комуникационните структури на Висшия съдебен съвет да бъде съобщена на комуникационните структури в цялата страна и да се счита за акредитация и на тяхно ниво:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Акредитацията на представители на медиите на местно ниво, регистрирани в комуникационните структури на съдилищата и Прокуратурата, се изпращат и централизират от Висшия съдебен съвет и Прокуратурата на Върховния касационен съд и правосъдието. Те са валидни за една календарна година и се подновяват, като се подаде заявление;
- Акредитацията гарантира на медиите/представителите на медиите, че ще получават в реално време прессъобщенията, публикувани на собствените интернет страници, че ще бъдат поканени на пресконференции, на изявления за пресата и други обществени прояви;
- Комуникационните структури/говорителят информира напълно и без дискриминация журналистите, които са поискали да получат информация, която е от обществен интерес. Предоставянето на информация от обществен интерес на представителите на медиите не може да зависи от това дали те са акредитирани;
- Представителите на медиите трябва да представят служебните си карти или подобен документ и документ за самоличност при поискване от страна на комуникационните структури/експерти „Връзки с обществеността“ или говорителя;
- Към представители на „нови“ медии – блогъри, репортери от он-лайн издания и т.н. - се прилагат същите стандарти за информиране, както и за представители на традиционните медии.

Препоръки към комуникационните структури/говорителите с цел да се гарантира ефективна комуникация

- Висшият съдебен съвет, съдилищата и Прокуратурата публикуват актуализирана информация от общ характер в съответствие със ЗСВ и чл.73 и 74 от ПАС, на Висшия съдебен съвет, обн., ДВ, бр. 8 от 28.01.2014 г на официалния си служебен сайт , Прокуратурата и в съответствие с Раздел V , т.1 – до т.4. на Медийна стратегия на ВКП и на Инструкцията за работата и взаимодействието на ПРБ с медиите и други релевантни документи;
- Висшият съдебен съвет, съдилищата и Прокуратурата съобщават служебно или по искане на представителите на медиите, информация от обществен интерес във връзка с или по повод на своята дейност чрез комуникационните структури/говорителя, съгласно ЗСВ и чл.73 и 74 от ПАС, на Висшия съдебен съвет, обн., ДВ, бр. 8 от 28.01.2014 г., а за

86

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Прокуратурата и в съответствие с Раздел V, т.1 – до т.4. на Медийна стратегия на ВКП и на Инструкция за работата и взаимодействието на ПРБ с медиите и други релевантни документи;

- В случаите, когато медиите отразят погрешна информация за съдебни производства, за работата на органите на съдебната власт или за Висшия съдебен съвет, говорителят или експертът „Връзки с обществеността“ следва да информира ръководителя на институцията и веднага да предостави на обществеността коректната информация:
 - Говорителят следва да упражни правото си на отговор или корекция и като поиска от медиата, която е публикувала некоректна информация, да даде право на отговор или да осигури възможност за корекция на информацията и данните;
 - Това искане, заедно с отговора или корекцията, да бъде публикувано на интернет страницата на засегнатата институция.

Правилата, приложими в наказателните производства, на етапа на съдебното разследване, правилата, приложими в досъдебното производство, общите правила за присъствието на медиите в съда и достъпа им до съдебни заседания, специфичните правила за заснемане и излъчване на видео или снимки на страните, свидетелите и другите участници в съдебното заседание, правилата за писмени заявки от медиите във връзка с информация от обществен интерес от съдебни заседания по наказателни производства, както и правилата, приложими към гражданското производство, са част от унифициран Наръчник за взаимодействие на органите на съдебната власт с медиите, включен към аудиовизуалното учебно помагало (мултимедиен наръчник).

Въвеждането на унифицирани вътрешни правила за взаимодействие на съдебната власт с медиите ще подпомагане обективното и коректно отразяване на дейностите на органите на съдебната власт.

Унифицираните стандарти са всеобхватни, покриват всички основни типове работни ситуации и включват основните видове и формати на комуникация с традиционните медии, като: прессъобщения, пресконференции, брифинги, интервюта, участия в предавания на електронните медии, регламентиране на снимки за телевизионни предавания, достъп до информация и материали по дела, достъп до сгради и зали, достъп до електронни масиви, директна работа с ресорни репортери, планиране на събития, организация на работата с медиите, координация между пресцентровете на отделните звена на съдебната власт и т.н.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Общите изисквания към тези формати на общуване с традиционните медии са детайлно разработени и налични в практическо интерактивно ръководство (аудиовизуално помагало) на разположение на представителите на съдебната власт, ангажирани в отношенията с медиите.

Дейностите за подобряване на комуникацията с медиите и качеството на предлаганото съдържание включват:

- Продължаване на професионализацията и институционалната централизация на комуникацията (комуникация „в един глас“) в отношенията с традиционните медии;
- Водене на проактивна медийна политика, която би позволила на представителите на съдебната власт да определят в по-голяма степен дневния ред на дискусиите, свързани с прилагането на правосъдие и върховенството на закона;
- Регламентиране на стратегическото планиране в областта на комуникациите;
- Актуализиране или изработване на нова Медийна стратегия на съдебната власт;
- Провеждане на тематични и периодични пресконференции, брифинги, интервюта и срещи с представителите на медиите;
- Live streaming на събития;
- Активна работа за повишаване на правната култура на медиите, чрез провеждане на работни срещи/семинари, с цел разясняване на промени в правоприлагането или актуални теми, свързани с е-правосъдие напр.;
- Изграждане на общи правила за взаимодействие и работа с медиите – унифицирани правила за общуване с журналисти за всички органи на съдебната власт, с отчитане на спецификите на отделните й звена. Правила, които да отчитат най-високите стандарти в комуникационната политика на съдебната власт и добрите европейски практики;
- Утвърждаване на единен стандарт при оформяне и публикуване на информация за пресата на електронните страници на органите на съдебната власт;
- Публикуване на годишните отчети на Прокуратурата на сайта на институцията;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Въвеждане на практика на 6-месечни отчети на прокуратурите към главния прокурор за дела с обществен интерес.

Дейности и мерки по комуникацията с медиите при особени ситуации

Поради естеството на работа на съдебната власт нерядко се налага осъществяване на комуникация при наличието на законови ограничения за разпространяването на информация, при недостиг на информация, при противоречива информация или при наличието на разногласие вътре в институцията за съдържанието на комуникацията. Най-често срещаните ситуации са:

- Комуникация в случаите, когато законови изисквания или други съдържателни съображения изискват ограничаване на съдържанието на разпространяваната информация - например от Прокуратурата, НСлС или следствените отдели;
- Комуникация в случай на разнопосочни мнения вътре в институцията – например при вземането на решения в колективен орган като ВСС;
- Комуникация на „особено мнение“ в съдилищата;
- Комуникация при противоречие между институции на съдебната власт;
- Комуникация при противоречие с други власти.

Методически съвети при комуникация в тези особени ситуации е част от специализираното аудиовизуално помагало, част от настоящата Стратегия. На основата на анализ на натрупаната практика са разработени унифицирани методически указания за органите на съдебната власт в подобни случаи, които са включени в аудиовизуалното учебно помагало.

3.2.7. Дейности и мерки по комуникацията в социалните медии

Необходимостта от присъствие в новите и социални медии, изисква изграждане на медийно поведение на съдебната власт, да е съобразено с новата медийна реалност, в условията на интерактивност, дигиталност, виртуалност, активно участие на потребителите и мрежови форми за комуникация.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Това на практика означава активно създаване и разпространяване на медийно съдържание от съдебната власт в мултиплатформена среда – с използването на „традиционни“, „нови“ и социални медии, в това число Facebook, Twitter и YouTube и интернет сайтовете на съдебната власт.

Активното участие на съдебната власт (чрез експертите за връзки с обществеността/говорителите) в социалните мрежи има за цел постигане на следните цели:

- Създаване на реална алтернатива на „традиционните“ медии – Twitter-акаунтите на съдебната власт могат да се превърнат в своеобразна собствена „информационна агенция“, която да заостря вниманието на обществото по определени теми и да информира за наличие на новини, засягащи съдебната власт, без посредничеството и интерпретацията на традиционните медии. Twitter може да се превърне в допълнителен източник на информация както за гражданите, така и за самите медии;
- Достигане до най-активната част от аудиторията – все по-голяма част от активните хора получават основната част от своите новини от интернет. Тенденцията е за рязко увеличаване на процента на информиране през интернет. Тези промени създават нови възможности за комуникация на всички институции, в това число на съдебната власт, която зависи все по-малко от посредничеството на традиционните медии;
- Социалните мрежи се превръщат в основен фактор на създаване на обществено мнение, затова Facebook страниците на съдебната власт са в състояние реално да конкурират специализирани онлайн издания при огласяването и разпространяването на информация с аналитичен характер. Създаването и поддържането на специализирани съдебни блокове е също много добра алтернатива на традиционните медии;
- България е сред първите страни в света по бърз и на достъпна цена интернет, което прави live-videostreaming-а (предаването на живо в интернет) и гледането на видеосъдържание в YouTube достъпно и удобно за все по-голяма част от хората. Развитието на собствен YouTube канал на съдебната власт би повишило информираността на гражданите за работата на съдебната власт и би спомогнало за повишаване на доверието в нея;
- Необходимо е засилване на присъствието на ВСС и съдебната власт в „новите“ и социалните медии;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Създаване на собствено онлайн съдържание чрез виртуалния Медиен център на портала на съдебната власт и от експертите „Връзки с обществеността“ на наличните интернет страници на съдебната власт;
- Създаване и разпространяване на онлайн съдържание в социалните мрежи – Twitter, Facebook, YouTube - и чрез специализирани блогове;
- Интегриране на посланията и съдържанието в традиционните и „новите“ медии.

3.2.8. Дейности и мерки по кризисната комуникация

Първа сред непосредствените задачи на настоящата Комуникационна стратегия е създаването на условия и предприемането на мерки за преодоляване на кризата на обществено доверие в съдебната власт, която представлява сериозна заплаха за осъществяването на конституционните ѝ функции. Съдебната власт е подложена на постоянно нарастващ обществен и политически натиск, който подкопава увереността на гражданите в нейната независимост и професионализъм и във върховенството на закона.

Стратегията за кризисна комуникация на съдебната власт се изгражда върху пет основни компонента:

- Преодоляване на функционалните причини за кризата в общественото доверие;
- Ефективно противопоставяне на негативни кампании, водени срещу съдебната власт;
- Намиране на ефективни средства за преодоляване на имиджовата криза на съдебната власт;
- Излизане на комуникацията на съдебната власт от спиралата на каскадни скандали;
- Изграждане на работеща система за проактивна и професионална комуникация на съдебната власт като дългосрочна превантивна мярка срещу нарушаването на общественото доверие в нея.

Преодоляване на функционалните причини за кризата в общественото доверие:

91

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Основно средство за преодоляване на недоверието на обществото в съдебната власт е открито назоваване на проблемите и провеждането на необходимите реформи за подобряване на функционирането. От тази гледна точка приетата от изпълнителната и законодателната власт в началото на 2015 г. Актуализирана стратегия за продължаване на реформата в съдебната система и продължаващия натиск от страна на Европейската комисия за реформи представляват определена възможност, но и предизвикателство. От една страна, съществува критична маса политическа подкрепа за провеждане на ключови законодателни промени, които да подпомогнат реформирането на съдебната власт. От друга страна съществува реална заплаха промените в законодателството да не доведат до осигуряване на безусловно необходимата политическа независимост на съдебната власт, а да я поставят в нов модел на зависимост от другите власти в страната.

Преодоляването на функционалните причини за кризата в общественото доверие изискват активен подход от страна на ВСС и ръководството на органите на съдебната власт за постигане на съгласие с представителите на законодателната и изпълнителната власт по приоритетите на реформата, които да гарантират независимостта и професионализма на съдебната власт и активни мерки за прилагането на промените вътре в съдебната власт, които да гарантират успеха на реформата. Активната комуникационна политика изисква съдебната власт да поеме комуникационната инициатива и да се превърне в основен източник на информация за приоритетите, хода и резултатите от провежданата реформа. Евентуална нерешителност или неспособност на съдебната власт да се справи с функционалните си проблеми може да доведе до задълбочаване на кризата в общественото доверие и до увеличаване на общественения и политическия натиск срещу нея.

Противопоставяне на негативни кампании, водени срещу съдебната власт

Наред със съществуващите обективни вътрешни проблеми, свързани с функционирането на съдебната власт, част от кризата в доверието в нея се дължи и на неспособността ѝ да се противопостави на случаите на негативни кампании, водени от заинтересовани лица и институции, преследващи собствени политически или други цели. От ключово значение за преодоляване на негативните кампании е повишаването на експертния капацитет на представителите на съдебната власт, ангажирани с нейните комуникации – ръководители на органи и институции, говорители и специалисти по връзки с обществеността – да разпознават разликите между функционалните кризи и

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

негативните кампании, да са в състояние да идентифицират източниците и мотивите за водените кампании и да разполагат с каналите и ресурсите за ефективно публично противопоставяне на подобен тип негативни кампании. Дългосрочната неспособност за ефективно противопоставяне на негативните кампании заплашва да задълбочи кризата на общественото доверие в съдебната власт и да увеличи политическия и обществения натиск срещу нея.

Преодоляване на имиджовата криза на съдебната власт

Имиджовата криза на съдебната власт е резултат от неефективната ѝ работа по преодоляването на функционалните проблеми на системата и по справянето с негативните кампании и политическия натиск срещу нея в продължение на дълъг период от време. Освен задължителното решаване на тези проблеми, като основен инструмент за преодоляване на имиджовата криза Комуникационната стратегия на съдебната власт вижда активната работа по подобряване на отношенията с гражданите и гражданското общество, сътрудничеството с гражданските организации и с партньорските организации в Европейския съюз. В процеса на реформиране на съдебната власт тя има нужда от стратегически съюзници, които да подпомогнат изграждането на новия ѝ образ пред обществото на открита, отговорна и независима власт, работеща в полза на интересите и правата на гражданите.

Излизане на комуникацията на съдебната власт от спиралата на каскадни скандали

Наред с всичко изброено дотук, една от причините за постоянните публични „скандали“ и обвинения срещу съдебната власт, които доминират обществения дебат за нея, е фактът, че съдебната власт не успява да определя дневния ред на този дебат и изпада постоянно в режим да се обяснява и да се защитава от критики и нападки. Заложеният в настоящата Стратегия подход на проактивната комуникация изисква съдебната власт и нейните органи от постоянен обект да се превърнат във водещ субект на обществената дискусия за върховенството на закона чрез генериране на информация и теми, свързани с обществения интерес и представяни от гледна точка на конституционните принципи, защитавани от съдебната власт.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Дългосрочни превантивни мерки срещу нарушаването на общественото доверие в съдебната власт

Воденето на активна комуникационна политика е само една от мерките за изграждане и поддържане на общественото доверие в съдебната власт, която не е в състояние да постигне тази цел без целия останал комплекс от мерки, свързани с доброто функциониране на органите на съдебната власт и налагането на върховенството на закона в страната. В същото време заложените в настоящата Стратегия принципи на откритост, проактивност и професионализация на комуникацията са сред основните мерки, които в дългосрочен план гарантират достатъчна осведоменост на обществото за работата на съдебната власт и гарантират благоприятна обществена среда за осъществяване на нормалното функциониране на системата. От тази гледна точка осъществяването на активна комуникационна политика извън периодите на криза в доверието е основен механизъм за превенция на постоянно повтарящите се кризи в доверието към съдебната власт.

Комуникационната стратегия предвижда **конкретни мерки и дейности за комуникация в ситуация на криза**, в това число:

- създаване на краткосрочен план за комуникиране на дейностите на съдебната власт по реформирането и подобряването на процесите в нея с цел утвърждаване на нейната независимост;
- създаване на унифициран кризисен план за комуникация на съдебната власт, интегриращ комуникационни действия на всички засегнати органи;
- повишаване на уменията на представителите на съдебната власт да използват ефективно конкретни комуникационни решения за комуникацията в условия на криза.

Реакцията и поведението по време на криза трябва да бъдат теми за специализирано обучение, което следва да залегне в обучението на магистрати, говорители и служители за връзки с обществеността, провеждано от Националния институт по правосъдие или по други краткосрочни програми за квалификация.

3.2.9. Дейности и мерки по професионалното обучение по комуникация

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Реализацията на настоящата Комуникационна стратегия изисква повишаване на квалификацията на магистрати и на служители по връзки с обществеността, осъществявана в рамките на НИП и по програми за текущо обучение.

3.2.10. Дейности и мерки по професионалното обучение по комуникация в НИП

Предлаганите дейности на НИП за повишаване на професионалната подготовка включват:

- 1) Създаване на **специализирани курсове в програмата на Националния институт по правосъдието**. Включването на обучение по комуникация в задължителната програма за професионална квалификация на магистратите гарантира прилагането на единните стандарти и устойчивостта в прилагането на принципите на активната комуникация;
- 2) **Създаване и провеждане на програма за обучение** на представителите на съдебната власт, участващи в процеса на вътрешната комуникация, в това число административни ръководители, служители за връзки с обществеността и съдебна администрация;
- 3) **Професионално обучение по публична комуникация** за магистрати и служители за връзки с обществеността;
- 4) Реализиране на **програма за постоянно обучение** на администрацията на съдебната власт с особен акцент върху служителите, които контактуват с граждани;
- 5) **Обучение по използването на нови и социални медии** и създаване на общи стандарти за използване на институционалните и етични правила при използване на личните профили и социални мрежи при комуникацията на магистратите и служителите на властта;
- 6) Реализиране на програма за текущо обучение по кризисна комуникация за отделните звена на съдебната власт.

3.2.11. Дейности и мерки по професионалното обучение по комуникация с проектно финансиране

95

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- 1) Разработване на програма за **допълнително професионално обучение по комуникация** на магистрати, говорители и служители за връзки с обществеността;
- 2) Използване на възможностите за финансиране на програмата за допълнително професионално обучение по комуникация от съществуващи в рамките на европейски и други финансови механизми;
- 3) Участие в съвместни проекти за професионално обучение по комуникация с неправителствени организации, финансирани от европейски и други донорски програми (виж частта „Ресурсно осигуряване в Раздел V).

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

РАЗДЕЛ V. ПЛАНИРАНЕ, РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ

Планът за изпълнение на дейностите по Комуникационната стратегия на съдебната власт е приложен към настоящата Стратегия и служи за провеждане на общата комуникационна работа на властта, както и за рамка, в която отделните звена на властта планират своите комуникационни дейности. Комуникационният план включва отделните дейности, очакваните резултати, отговорности, срокове и ресурси.

Планът за изпълнение на комуникационните дейности по Стратегията се актуализира от ВСС на годишна база и се основава на плановете за комуникационна дейност на органите на съдебната власт. Част от Механизма за мониторинг и оценка на Комуникационната стратегия е включването на специален раздел за резултатите от прилагането на Комуникационната стратегия в годишните отчетни доклади на всички органи на съдебната власт. Обобщената информация от органите на Прокуратурата следва да бъде част от Доклада на главния прокурор; от административните съдилища – в Доклада на ВАС; от останалите съдилища – в Доклада на ВКС. Идентични раздели ще има и в докладите на ВСС и ИВСС.

Ресурсно осигуряване

Прилагането на настоящата Комуникационна стратегия изисква гарантиране на ресурси както от бюджета на съдебната власт, така и от външни източници - проекти по Оперативни програми на Европейския Съюз, по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежки финансов принос, както и по програми за двустранно сътрудничество със страни членки на ЕС и САЩ и съвместна работа по проекти, финансирани директно от Европейския съюз, като напр. Програма Правосъдие 2014-2020 и др. За гарантиране на устойчивостта при прилагането на Комуникационната стратегия при ресурсното осигуряване на организационната инфраструктура – служители за връзки с обществеността, информационни центрове, поддръжка на пресофиси и информационни системи – приоритет трябва да бъде даден на стабилно планово бюджетното финансиране. Възможностите на външното финансиране трябва да бъдат използвани приоритетно за повишаване на квалификацията, разработването и внедряването на технологични решения в комуникацията и други дейности с висока еднократна стойност на въвеждане и

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

дългосрочен ефект върху повишаването на капацитета на съдебната власт в областта на комуникациите.

Осигуряването на стабилно бюджетно финансиране за реализацията на Стратегията е необходимо условие за постигането на целите ѝ. Липсата на политическа воля за осигуряването на такова финансиране рискува да остави съдебната власт на сегашните незадоволителни нива на публична комуникация и ниско обществено доверие.

Бюджетното планиране на комуникационната работа на съдебната власт се включва в процеса на общото бюджетно планиране. Осигуряването на нормално функциониране на комуникационните процеси изисква допълнителни ресурси, които трябва да бъдат предвидени при съставянето на годишните бюджети на властта. Предвид на кризата с публичния образ на цялата власт е необходимо осигуряване на достатъчен финансов ресурс за:

- Функциониране на пресофисите;
- Назначаване на служители за връзки с обществеността за съдилищата на равнище апелативен район там където такива липсват;
- Назначаване на служители за връзки с обществеността подпомагачи работата на говорителите на Прокуратурата на равнище апелативен район;
- Изграждане на единния портал на съдебната власт;
- Професионално обучение за магистрати, говорители, служители за връзки с обществеността и съдебната администрация;
- Създаване на виртуалния Медиен център на съдебната власт;
- Изграждане на системите за вътрешна комуникация и на дигиталните регистри;
- Социологически изследвания;
- Мониторинг на медиите;
- Целеви средства за провеждане на образователни кампании – дни на отворените врати, срещи с обществеността, работа с деца и младежи, тематични кампании;
- Годишна поддръжка на оборудване, лицензи на софтуерни продукти и т.н.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

РАЗДЕЛ VI. МЕХАНИЗЪМ ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

Редовният мониторинг, оценка и актуализация на Комуникационната стратегия е необходимо условие за нейното функциониране. Предложението на Консорциум Ефективна Комуникация е Стратегията 2014-2020 да се актуализира всяка година с една година напред по Методиката на съчетаване на текущото и стратегическо планиране. Това предложение се основава на динамично променящата се среда – политическа, икономическа, социална и медийна, която налага постоянен анализ на актуалността на поставените цели, избраните канали, наличните ресурси и т.н. При подобен подход съдебната власт ще разполага винаги с актуална петгодишна визия за развитието на своите комуникационни дейности, както и с годишен план за тяхното осъществяване.

Наблюдение за прилагането и ефективността на Комуникационната стратегия ще бъде осъществявано в следните направления:

- **Текущо изпълнение на плановете за комуникация** на ВСС и отделните звена на съдебната система;
- Постигане на поставените цели **по отделни целеви групи**;
- Ефективност на отделните **комуникационни канали за всяка от целевите групи**;
- Ефективност и **актуализация на посланията**;
- **Ефективност на използването на наличните ресурси**.

Механизмите за наблюдение и оценка на реализацията на Комуникационната стратегия ще са интегрирани в Плановете за реализацията и ще включват:

- **Вътрешната оценка** на прилагането на Стратегията ще се отчита, като в годишните отчетни доклади на всички органи на съдебната власт се създаде специален раздел за резултатите от прилагането на Комуникационната стратегия, като обобщението за Прокуратурата ще е в Доклада на главния прокурор, за административните съдилища - в Доклада на ВАС, за останалите съдилища - в Доклада на ВКС. Такива раздели ще има и в докладите на ВСС и ИВСС;

99

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- **Вътрешна оценка** на ефективността на Комуникационната стратегия ще бъде провеждана и **в рамките на вътрешната комуникация** в съдебната система чрез активно използване на инструменти за обратна връзка – допитвания, въпросници и обсъждания с представители на съдебната система
- **Външната оценка** на прилагането на Комуникационната стратегия ще бъде осъществявана в рамките на комуникационните дейности с всяка от целевите групи с използването на подходящи инструменти – допитвания, въпросници, обсъждания, провеждане на социологически проучвания и т.н.

Механизъм за оценка на основа на количествените и качествените индикатори за изпълнението. Механизмът ще включва описание на участниците, целите, очакваните резултати и връзката на оценката с текущото планиране на комуникационните дейности;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата Комуникационна стратегия цели да отговори на повишените обществени очаквания за повече прозрачност и откритост на съдебната власт и за налагане на върховенството на закона в страната. Подобряването на вътрешните комуникации и комуникациите с основните целеви групи подпомага подобряване на функционирането на съдебната власт като цяло и така дава своя принос за реализирането на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система, по-специално в стратегическата ѝ цел за повишаването на доверието в съдебната система чрез обществено участие и прозрачност, както и за засилване на прозрачността на съдебната власт и на диалога с гражданите.

Комуникационната стратегия надгражда приетите досега комуникационни стратегии на органите на съдебната власт, може да бъде прилагана пряко от тях и цели създаването на единна комуникационна практика за цялата съдебна власт в страната. За тази цел ВСС и звената на съдебната власт следва в срок от 1 година след приемането на Стратегията да адаптират всички съществуващи стратегически документи и да актуализират практиката на своята комуникационна работа с изискванията на Стратегията.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

(по азбучен ред)

АВСС – Администрация на Висшия съдебен съвет
АПК – Административнопроцесуален кодекс
ВАС – Върховен административен съд
ВКП – Върховна касационна прокуратура
ВКС – Върховен касационен съд
ВСС – Висш съдебен съвет
ГПК – Гражданскопроцесуален кодекс
ДАНС – Държавна агенция „Национална сигурност“
ДВ – Държавен вестник
ДЗЗД – Дружество по Закона за задълженията и договорите
ДПКП – Дирекция „Публична комуникация и протокол“
ЕИСС – Единна информационна система на съдилищата
ЕМСС – Европейска мрежа на съдебните съвети
ЕСМ – Европейска съдебна мрежа
ЕС – Европейски съюз
ЗА – Закон за адвокатурата
ЗЗКИ – Закон за защита на класифицираната информация
ЗЗЛД – Закон за защита на личните данни
ЗСВ – Закон за съдебната власт
ИВСС – Инспекторат към Висшия съдебен съвет
КС – Конституционен съд
КПК – Комисия „Публична комуникация“
КСЕС – Консултативен съвет на европейските съдии
КСЕП – Консултативен съвет на европейските прокурори
МВР – Министерство на вътрешните работи
МСО - Механизъм за сътрудничество и оценка

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

МСП – Механизъм за сътрудничество и проверка

НИП – Национален институт на правосъдието

НПК – Наказателнопроцесуален кодекс

НПО – Неправителствена организация

НСлС – Национална следствена служба

НЦИОМ – Национален център за изучаване на общественото мнение

ПАС – Правилник за администрацията в съдилищата

ПРБ – Прокуратура на Република България

РБ – Република България

СВ – съдебна власт

СРС – Съвет за регионално сътрудничество